

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
TELEFON: 9-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Évhóra 110 "
Al. évfolyam * 15. szám
* 1928. január 19. Csütörtök *
* 5688 Tebet 26 *

Cenzurat: Suci

MELET

Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
Fesztér 2. II. 8.

SZÖRME MIKADO
Lei 4000
ÁTMENETI
KABÁTOK
BŐRKABÁTOK
NEUMAN M. CLUJ
férfi- és fiu-
ruha-áruhaza,
Főtér 14.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Vajda Sándor szenzációs nyilatkozata a külföldi kölcsön kilátástalanságáról, a nemzeti parasztpárt teljes elszántságáról és a diákszavargásokról

(Cluj-Kolozsvár, január 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukaresti tudósítónk telefonjelentése alapján kivonatossan ismertetjük legutóbbi számunkban azt a nyilatkozatot, amelyet Vajda Sándor, volt miniszterelnök a Lupta részére adott. A nyilatkozat, amely tartalmánál fogva előreláthatólag sok vihart fog kelteni a belpolitikai életben, most teljes egészében rendelkezésünkre áll és ebből közöljük az alábbi igen érdekes részleteket: „Elsősorban a kölcsön ügyében intézett kérés a „Lupta” munkatársa Vaidához

Nem tudnak kölcsönt kapni a liberálisok

— Egy olyan kölcsönre, — mondotta Vajda, — amely lehetővé tenné a stabilizációt és a gazdasági újjáépítést, nyolc év óta a legsürgősebb szükség van. Azok, akik a kölcsönkérésnek ellenszövegültek, éppen a liberálisok voltak, akár kormányon voltak, akár az ellenzéki padosorokból kormányoztak. Ma már nem titok, hogy ezt a politikát kizárólag saját bankjuk érdeke diktálta. Ma pedig, amikor maguk az ország úszorásai is érzik a külsőben lévő csődöt, brúszk módon kizárólagos programjukat, amelyért kezeltől fogva harcoltunk.

— De vajjon ki adjon nekik hitelt? A külföldi tőke minden bizalmát elvesztette a liberális kormányok pénzügyi kapacitásában s az általuk hozott törvények fizetési képtelenségében. A régi királyság megnyomortása, az új tartományok közigazgatásának megszüntetése odáig juttatták a dolgokat, hogy a külföld teljesen elvesztette a bizalmát a liberálisokban. A külföldi tőke nagyon jól tudja, hogy Bratianu Vintila nem változott meg.

Nem az ország, hanem a liberális párt van kompromittálva

— Szerencsére azonban, — bármennyire is el akarták hitetni a külfölddel a liberálisok, hogy a liberális párt az ország, ez az állításuk nem talált hitelt. Ma ismeri őket az egész világ és mindenki tudja, hogy egy rendszerető, szorgalmas és törekvő népet politikai és gazdasági szempontból egy egészen kicsiny kikötő kiküszöbölésével és az ország egyáltalában nem bűnös azért a katasztrofális repulációjáért, amelyet a liberálisok szereztek meg. Nem Románia, hanem a liberális politika van kompromittálva a külföld szemében.

— Ha a mi pártunk, melynek vezetői jó összeköttetésekkel bírnak nyugati államokban, megkísérelte, hogy kiküszöbölje azt a csorbát, amelyet a liberális módszer az ország jóhírére ejtett, akkor fizetőségül a liberálisok hivatalos lapjai árulóknak neveznek bennünket.

— Ha Popoviciu Párisban, Tilea Londonban, Raducanu Berlinben és Madgearu Prágában arra törekcsenek, hogy megmentsék azt a maradék szimpátiát, ami még Romániának jár, úgy őket hazafiatlansággal vádolják.

— Milyen címen reklámálják a liberális sajtó a hazafiasság moratóriumát Victor Antonescunak. Lehetséges, hogy ő igyekszik a liberális párt alapjai számára egy kis provizórt szerezni a párt nagy

barátjától, Zaharovtól. Ez azonban nem jelenthet semmi hasznot az ország számára. Csodálatos mentalitást! Miután nyolc esztendőn keresztül minden igyekezet, amely a kölcsön megszerzésére irányult, a liberálisok miatt fiaskóval végződött, most éppen ők trombitálják tele a világot azzal a mesével, hogy sáncaik vannak egy stabilizációs és újjáépítési kölcsön megszerzésére. Ha pedig nem fog sikerülni az igyekezetük, akkor tele szájjal fogják kiáltani: „A nemzeti parasztpárt a bűnös.”

Vivat justitia, percat mundus

— Az ők kötelességük az lenne, ha még maradt lelkükben egy szikrányi hazaszeretet, hogy azonnal elhagyják helyüket s átadják a kormányt a mi pártunknak, amely minthogy nincs kom-

„Isten őrizz attól, hogy felébredjen Horia szelleme”

Majd a „Petit Parisien”-ben megjelent állítólagos Maniu-interjúról beszél, amely kérdés kapcsán érintette azokat a közjogi kérdéseket is, amelyről annyit szó esik. Ezután a párt gyulafehérvári kongresszusának eredményéről beszél. A bukaresti hírlapíró megkérdezte Vaidát, vajjon mit fog tenni a nemzeti parasztpárt, ha a kormány valóban betiltaná a gyulafehérvári nagygyűlést, mire a volt miniszterelnök így válaszolt:

— Engedje meg, hogy Önnek, az összes bukaresti hírlapíróknak és mindenekelőtt a kormány valamennyi tagjának és a magas réjzenstanácsnak figyelmébe ajánljak egy régi könyvet. A címe: Horia forradalma. Negulaie Densuseanu írta. Különbözn, tekintse meg ezeket a képeket . . .

Vajda-Voivod ezzel kivette a jelzett könyvet szekrényéből és odavezette a hírlapíró dolgozószobájának egyik falához, amelyen a Horia-forradalom különböző jeleneteiről mintegy husz kép csüsz.

Bratianu Mihai példája

— A könyv 130-ik oldalán, mondotta Vajda, — ezt olvashatjuk: „Bratianu Mihály ostrovi paraszt 1784. szeptember 20-ikán a Szent Mária vásáron így kiáltott fel: „Nekünk tetszenek a magas császári parancsai és követni is akarjuk azokat utolsó csepp vérünkig. De minthogy az urak nem hallgatnak a császár parancsára, mi sem fogjuk azokat megtartani.”

— Ime ez történt a forradalom kitörése előtt, amit jobban egy közmondással lehetne kifejezni: „Vim vi repellere licet”. (Erőszakot erőszakkal visszaverni szabad.)

— A forradalom leverése után Hunyad megye nemessége hosszú panasszal fordult a császárhoz, amelyből ezt idézem: „A román természetű olyan, hogy nem akar hinni a felséged és a kormány legmagasabb parancsaiban sem, hoga ha megakadályozza őt céljaiban.” És kéőbb ezt állapítja meg az akkori oligarchia: „Ahány román falu, anny Horia.”

promittálva sem belföldön, sem külföldön, sokkal több sánccal bír az annyira szükséges morális és materiális hitel megszerzésére. Minthogy azonban a kormány tudja, hogy ha a nemzeti parasztpárt hatalomra kerül, meg tudja szerezni igen előnyös feltételekkel a szükséges hitelt, továbbra is manipulálnak a hatalommal, mert az a jelszavuk: „Eljen az igazságtalanság, ha bele is pusztul a világ.”

Vajda-Voivod ezután a nemzeti parasztpárt kormány kerülésének eshetőségéről beszélt. Kifejtette, hogy a jelenlegi kormány csupán a tehetetlenségi nyomtaték törvényének alapján kormányoz továbbra is. Az azonban bizonyos, hogy se jogi, se törvényes, se tekintélyi és morális alapja nincs a liberális kormányzásnak.

Horia és Jancu szelleme

— 1848-ban a történelem megismételte magát. Ez volt a hatodik nagy forradalom Erdély történetében, anélkül, hogy azt a több mint 200 helyijelentőségű lázadást számítanánk, amelyek az ország különböző részeiben lángoltak fel. Ebben a népben ma is lüktet Horia vére. Nem tudja őket más vezetni, csak olyan emberek, akikben hisznek. Nem hagyják magukat elnyomni a budapesti oligarchiától, nem fogják hagyni magukat

„A nagyváradi zsidó kereskedők rombolták le üzleteiket, hogy megmeneküljenek a csőd elől”

(Bucuresti-Bukarest, január 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A katonai felelősségi bíróság ma tárgyalta a nagyváradi zavargások miatt Bukarestben elítélt zsidók felelősségét. A védelem illetékesi kifogást emelt és merőben fantasztikus módon azt vitatta, hogy azok provokálták, akik áldozatoknak tüntetik föl magukat. Ennek igazolására felolvasták a kolozsvári hadbírósg ítéletét, amely egy zsidót ítélte el igaztásért. Orleanu védő, akinek védőbeszéde különösen szomorú fényt vet arra, hogyan tud érett embert hatalmába ejteni a minden hazugságra kapható antiszemita pszichózis azt hangsúlyozta, hogy

a nagyváradi rombolók zsidók voltak, különösen kereskedők, akiket csőd fenyegetett és a pillanatot alkalmasnak találték, hogy meneküljenek a bukás elől.

Az agent provokátorok pedig Budapestről kerültek ki.

Marinescu ezredes védő ugyancsak a

ekéig ettől az oligarchiától sem, amely egoista céljait ellakározó álnacionális- rrus őrügye alatt kiaknáz egy olyan helyzetet, amely nem illeli meg őket.

— Isten őrizzen, hogy Horia és Jancu ősi szelleme az országra súlyos pillanatokban ébredjen fel újra, amikor minden tekintélyünk ellenére még mi, akik e dolgos nép bizalmát élvezzük, nem fogunk tudni felelkerekedni a mozgalmon. Mert sem az idő, sem a körülmények nem fogják akarni engedni.

Neveltségessé teszi magát a kormány

Vajda-Voivod ezután a diákszavargásokról beszélt és ezeket mondotta:

— Diákszavargások? A kifejezés helytelen. Nem voltak diákszavargások, hanem kormányzavargások. Nagyon sajnálatos látni azt, hány ártatlan szenved amíatt, hogy a kormány nem volt eléggé előrelátó hatalmának megőrzésére érdekében. Biztos tudomásom van arról, hogy teljesen ártatlan diákokat ítéltek el ugyanakkor, amikor a kormány ügynökei sértelesen üszták meg a dolgot. A legutóbbi napok letartóztatásai minden komolyságot nélkülöznek. A diákokat válogatás nélkül tartóztatták le.

— És annak bebizonyítása érdekében, hogy a mozgalomban „kisebbségi elemek” is résztvettek, a letartóztatottak között magyar kisebbségi, sőt zsidók is vannak, éretlen gyerekek, akik mint egyszerű szemlélők vettek részt a kormány által rendezett vandálistusokban. Vajjon ilyen módon tisztára tudja-e mosni magát a kormány a külföld szemében? Az eredmény az lesz, hogy nemcsak neveltségessé teszi magát, de ki fogja hívni a világ közvéleményének megvetését is, amelyet bizantikus machinációkkal nem lehet többé tévútra vezetni.

Vajda-Voivod végül a közeljövő perspektívájáról beszélt és a helyzetet a nemzeti parasztpárt szempontjából optimistikusan ítéli meg.

magyar és kommunista provokátorokról beszélt, akiknek érdekük volt, az országot a külföld előtt kompromittálni. Kéri az ítélet megsemmisítését, mert annak megerősítése a román diákságra szégyenforrást jelentene.

Statuscu ezredes királyi ügyész szembeállt a védelem argumentumaival és kifejtette, hogy a diákság helytelen ultra tévedt. Ma a XX. században élünk és Európa közepében, ahol nem lehet ilyen dolgokat elkövetni, mint amilyenek Nagyváradon történtek. A hadbírósg indokolás nélkül hozta meg ítéletét és

nézete szerint a bűnösökre kiszabott büntetések jelentéktelenek voltak, azt hiszi, hogy egy polgári bíróság, amelynek meg kell indokolnia a büntetéseket, nem szabott volna ki ki ilyen ítéleteket.

Kéri a felelősségek elutasítását. A bíróság elvetette a felelősségek és megerősítette az elsőfoku bíróság ítéletét.

Az igazi Chaplin portréja

L'Estrange Fawcett, a „Morning Post” filmkritikusa, aki nemcsak elsőrangú filmszakember és az atelierélet titkainak kitűnő ismerője, hanem személyesen Chaplinhoz közelálló ember, nemrég egy rendkívül érdekes cikkben megírta az igazságot Chaplinról. Ebben, a külföldi sajtóban hatalmas szenzációt keltő írásában L'Estrange Fawcett többek között a következőket mondja:

Van Chaplinnek két tulajdonsága, amellyel mindenkit frapíroz, aki először látja. Jóságos mosolya és dinamikus energiája rendkívül mély hatást tesz mindenkire, aki személyes érintkezésbe kerül vele. Legjellemzőbb erénye azonban az, hogy végtelenül ember. Kora ifjúsága, amelyet szegénységben és jelentéktelenségben töltött el, megtanította arra, hogy egészséges megvetéssel viseltessék a képmutatás és a konvenciók iránt. Jellemző erre, hogy Chaplin sohasem akar mást elérni a filmjeivel, mint hogy sok embert mulattasson. Ha ez nem sikerül, vagy ha a rossz zenekíséret elrontja filmjének ezt a hatását, hallatlan indulathat tud jönni.

A gyakorlati Chaplin

Mildred Harris, az első felesége, azt írja róla, hogy nem törődik a közvéleménnyel és nem érdekli, hogy mit kíván a közönség. Nem tudom megérteni, hogy miért állítja ezt Miss Harris? Akik Chaplinnel közeli kapcsolatban vannak, mind rendkívül gondos embernek ismerik nagyon ügye arra, hogy csak olyat árucikk hagyja el műtermét, amely a piacon biztosan elhelyezhető.

Elsősorban is a szívekhez akar szólni, tehát nyilvánvalóan „szentimentális”, de tökéletes technikáival, a jelenetek bámulatosan ügyes felépítésével az ellentétek tökéletes kihasználásával ellenállhatatlan hatással van a gondolkodásra is.

Gyakorlati érzékével mindig tökéletesen megérti az adott helyzeteket. Az a módszere, hogy évente csak egy filmet készít. Ez éppen elég ahhoz, hogy nélkülözhetetlenné váljék a mozik számára amélt meg tudja őrizni filmjeinek magas árát is. Igen, Chaplin nagyon praktikus ember! Sohasem próbálja elhitetni magával, hogy érdeke olyan filmet is készíteni, amelyet nem lehet jól eladni. Hiába beszél kedves tervéről, a „komoly” Napoleon- és Josephine-filmről, senkinek sem hiszi el neki, hogy valaha is meg fogja ezt valószínű egyszerűen azért, mert ez igen kockázatos vállalkozás lenne.

Az alkotó művész

Chaplin csak a jelennek él. Elvált felesége elpanaszolta, hogy semmi más nem érdekelt, amíg egy filmet dolgozott s hosszú órákon át olvasott és beszélt a témáról. Azt hiszem, hogy ez igaz, mert Chaplin munka közben általában rettentően aggodék: hátha rosszul sikerül valamelyik jelenet. Gondosan tanulmányozza azt, amit egy esemény sorozat „lélektanának” nevez és ennek a közönségre tett hatását. Munkája tehát egészen más, mint a szokásos szabványos vígjátékrendezés. A legtöbb vígjátékban és hoboztatban a huszadik hatványra emelik az abszurditást és izikailag is kifárasztják a közönséget, mert rendkívül gyorsan kénytelen egyik dologról a másikra irányítani figyelmét.

Chaplin egész személyzetével együtt igen alaposan tanulmányozza, hogy a film minden egyes mozzanata milyen hatást tehet az átlagemberre. Sok száz méter filmnegatívot dobna el hetenként Chaplin stúdiójában miután egy-egy kis rövid pozitív részt levetítettek a stúdió magánszínházában.

Gyakran fordul elő, hogy Chaplin kétségbeesésében elrohan a stúdióból és egy hétre eltűnik. Máskor pedig órákon át ül vászonkarosszékében komoran, magabamerülve, mert ötletei nem akarnak kialakulni. Az újságíróknak

Select-Mozgó

Premier

Ma A fekete kalóz Ma

Híres filmnek bemutatása. — Főszerepben

DOUGLAS FAIRBANKS

a „Bagdad-i tolvaj”, „Zorro” és „Erdők királya” filmekből ismert kiváló művész. 10 színes felvonás. Kifőléges zenekar. Rendes helyárak. Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor. — Kedvezményes jegyek nem érvényesek. — Számozott jegyek a mozgó kasszájánál előre megváltatók. Monopol Ero

Urania-Mozgó

Közkívánatra néhány napig még bemutatja

BEN HUR

világsláger, Főszerepben Ramon Novarro. Senki sem mulaszthatja el ezen monumentális mű meglekintését

elmondja, hogy nagyon boldog, hogy nem áll senkinek a fenhatósága alatt, hogy senki nem parancsol neki s az újságírók, akik vele beszélnek, arra a meggyőződésre jutnak, hogy főpapja ő egy új, fantasztikus művészetnek. E mellett rendkívül élénken érdeklődik minden modern művészeti mozgalom iránt, elolvas minden idevonatkozó újságot és folyóiratot.

Chaplin kerüli a nyilvánosságot, ő csak a filmjével törődik. Magánbeszélgetései során őszintén megmondja véleményét, kiönti szívét. Érdekesen beszél a házasságról, a gyermekekről, a munkáról, a szórakozásról, a kollegáiról, üzleti módszerekről, sőt még a városi tanács működését is bírálhatja. Hallatlanul utálja a korrupciót, amely bizony gyakran elcsufítja az amerikai közeletet. Az amerikai újságírók gyakran betűről-betűre leírják Chaplin minden szavát és ennek sokszor szörnyű következményei vannak. Ezért kerüli Chaplin az újságírókat. De ha megérzi, hogy az újságíró nem szándékozik minden szavát a nyilvánosságra hozni, te-

kintet nélkül arra, hogy milyen következményei lehetnek magára Chaplinre, vagy másokra, igen érdekes dolgokat mond el, közli véleményét és érzéseit a filmről és szívesen beszél saját magáról is.

Lita Grey

Mikor Chaplin feleségül vette Lita Greyt, az összes kaliforniai lapok úgy tárgyalták az esetet, mintha ez Chaplin egy újabb filmje volna, Chaplin felháborodottan utasította el az érdeklődő riportereket. Ezek aztán megboszulták magukat és azt írták róla, hogy goromba, modorlan, neveletlen ember. De Chaplin azért ma is hallatlanul népszerű. A filmvállalkozók azonban még népszerűbbé akarják tenni és ők felelősek gyakran megismétlődő személyes fellépéseiért. Nekik nagyobb szükségük van rá, mint magának Chaplinnek, hogy személyesen felléptessék. Azt hiszem, a fentiekben sikerült elég meggyőzően kifejezni, hogy Chaplin szíve csak a műterem magányába húzza — és így lesz ez mindig a jövőben is.

Tizennégyhónapi fogházra ítelt a kolozsvári törvényszék egy zsaroló álhirlapírót

Cluj-Kolozsvár, január 18. Az Uj Kelet tudósítójától. Egy drámai részletekben gazdag bűnpör zajlott le ma délután a kolozsvári törvényszék Dunca tanácsa előtt. A vádlott Pop Suciú Jonel, állítólagosan volt hirlapíró, aki sápadt arccal, csapzottan s a börtöntől megviselve, ült a vádlottak padján, számatkeltően védekezett az ellene emelt súlyos vád ellen, de a bizonyítékok végül is megtörték.

A vád szerint, amelyet dr. Dunca tanácselnök olvasott fel, Pop Suciú Jonel még a múlt év tavaszán megszárrolta Oltean Róza asszonyt, Oltean György tanfelügyelő feleségét s miután ígéretet tett arra, hogy Persescu vizsgálóbírónál intervenniál az akkor különböző vádak miatt leartóztatott Oltean tanfelügyelő szabadlábrabocsátása érdekében, átvett 15 ezer lejt és írást adott arról, hogy a szabadlábrabocsátást rövid időn belül kieszközli.

Pop Suciú tagadja a vádat

A vádlott remegő hangon teszi megvallomását. Beismeri, hogy leveleket küldött Olteannak, amelyben Persescu vizsgálóbíróval fentartott jóviszonyára hivatkozott és beismeri azt is, hogy ezekben a levelekben ígéretet tett arra, hogy a jóviszonyból kifolyólag Persescu vizsgálóbíró Olteant szabadlábra bocsátja. A vádlott tagadta, hogy

pénzt fogadott volna el Olteantól, vagy feleségétől s Lupu nevű tanut, aki a börtönben lakótársa volt, vádolja meg azzal, hogy a zsaroló manőverre felbujtotta.

A bíróság ezután sorra hallgatta ki Olteant, a feleségét és Luput, a vád tanuit, akik egyöntetűen kijelentették, hogy Pop Suciú Jonel Oltean Rózától 15 ezer lejt zsarolt ki. Ezután a védelem tanúira került a sor. Bartók Józsefné és Cozma Györgyné asszonyok elmondották, hogy jelen voltak Pop Suciú Jonel szüleinek lakásán, amidőn Olteanék oda beállítottak és 30 ezer lejt követeltek, hogy bizonyos leveleket a vádlottnak visszaadjanak.

Bartók Józsefné hallgatása alkalával érdekes epizód játszódott le. A tanu ugyanis nem beszél románul s midőn Dunca elnök annak megállapítása érdekében, hogy Bartókné megértette-e azt, amit Olteanék románul mondtak Suciú Jonelek, több román számot sorolt fel, kiderült, hogy a tanu egyáltalán nem tud románul. Vagyis nem értette meg, milyen összeget kért vissza Oltean George, Suciú Joneltől.

A vádlott hősi mutja

A védő kérésére ezután a bíróság Capalna Silvius századost és Porutiú Valentint ügyvédet hallgatta ki. A két tanu elmondotta, hogy a vádlott 1918-

ban a román nemzetőrségnek óriási szolgálatakat tett. Tizenhároméves kora ellenére a leghasználhatóbb eleme volt a nemzetőrségnek s valóságos golyózáporokon keresztültörve, a legnagyobb hősiességgel teljesítette a számára kiadott megbízásokat. Valóságos csodagyermeknek tartották vakmerősége és hősiessége miatt s ezért mindenkinek kedvence volt. Amidőn egyszer a Wesselényi-uccában veszélyes összetűzés támadt a román nemzetőrgárda és a székely gárdák emberei között, Pop Suciú Jonel egy kékzúsa keltős közepébe került s ekkor történt, hogy egy bomba esett le közelében, melynek következtében idegsokkot kapott.

A védő erre az esetre hivatkozva, valamint több orvói bizonyítvánnyal igazolta, hogy Pop Suciú Jonel elméleti állapota nem normális s ezért az általa beismert levelek megírásáért nem vonható felelősségre.

A kihallgatott orvosoktól megcáfolt a védő ezen érveit és teljesen beszámíthatónak, valamint felelősségre vonhatónak nyilvánította a vádlottat.

Súlyos ítéletet kér az ügyész

Bireescu ügyész súlyos vádbeszéde következtét ezután. Megrögzött sikerkasztónak és hazugnak tartja a vádlottat, akihez, véleménye szerint, sokszor lesz még szerencséje a törvényszéknek. Súlyos büntetést kér a vádlott ellen, különösen azért, mert zsarolási és vesztegetési manőverébe bevonta Persescu vizsgálóbíró nevét is, miáltal — bár nem tudatosan — de mégis önző és hűbös célok érdekében árnyékokat vetett a bírói kar becsületére. Enyhítő körülményt csak egyet lát fennforogni: Pop Suciú Jonel a zsarolás elkövetése előtt néhány hónappal szabadult ki a börtönből s a legnagyobb nyomor közepette élt fiatal feleségével együtt. Ez a kettős nyomor vihette rá, hogy a büntető törvénykönyv paragrafusai ellen cselekedjék.

Tizennégyhónapi fogház

A védő a védelem tanúinak vallomására hivatkozva, kijelenti, hogy a zsarolás ténye nincs még teljesen bebizonyítva s ezért a bíróság nem hozhat marasztaló ítéletet. Kéri a bíróságot, hogy vegye figyelembe vádlott elméleti és egészségi állapotát, amelynek tekintetbe vétele mellett, még ha el is követte a zsarolást, nem ítélje el a bíróság.

A védőbeszéd elmondása után a bíróság félórásig tanácskozott, majd Dunca elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint a bíróság hűbösnek találja Pop Suciú Jonelt a család büntetésében, de mivel a vádlott már több ízben volt büntetve és zsarolási manőverébe egy vizsgálóbíró nevét is kompromittálta, a vádlottat 14 hónapi fogházbüntetésre ítélte, amelyből két hónapot külföldnek nyilvánított. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a védő felbőszült.

Jön

Duglas Fairbanks Fekete Kalóz ban

Butoránleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy minden munkasáit foglalkoztatásukba a lehető

olcsó és jó butort

Büsendortier, Stungl, Wirt, Produktions-gesellschaft und Hofmann

zongoráit, pianinóit,

akar vásárolni ne sajnálja az árát, Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár r.

hatalmas akaráit Hiteles és egyenként kedvező fizetési feltételek

Néhány szakának testületek millió lej romániai gátására. felel meg távoztól nyos köv ást jelet mányok ben. De különböző dósággal folyamán tésbe ezt A megzsa — állami romlótek szupán é szavaztatt békészerző natkozó a pána.

Szükség hocsajtani ak, könn helyi szes seglyben iskolákat jak fenn. mátus és jelentős s szavazat- veit az. at támogatás csak, hog támogatás is teljesen A hirtözse dályben — sem kultu lokra nem gazdasági inkább sz valaha, taren kö szűsége kátogvete

„Rendő törő assz Fogják el Valami beaggotat söréthe t hangia: „Fogjátó

A titko colga, ho tassa és lani magy mithatatlan rendőrség hogy egye polgári ru szen a yác megelőzs legyen, an természete dékokkal, néha azon ribb, csak lemme. G többieknek szabadsága Ezért a hogy mért ből. Leha szavado Ezzel a tana az kan keresz en. Minde föld alati tuk. Azon

törtségnek óriási zenhároméves k... valóságos go... a legna... Valóságos... rttották vakmerő... miatt s ezért min... Amidőn egy... román nemzet... gardák emberei... el egy kézitusa... s ekkor történt... t le közelében... idején k... ttre hivatkozva... bizonyítvánnyal... ucin Jonel elme... mális s ezért az... k megírásáért... szakértő megcá... és teljesen be... felelősségre... a vádlottat... k ér az ügyész... vos vádbeszéde... Megnyitott sik... tartja a vádlót... szerint, sokszor... a törvényszék... a vádlótt el... mert zsarolási el... be bevonta Per... de is, miáltal... de méris önző... en árnyékot ve... letére. Enyhítő... lát fennforgni:... rólás elkövetése... szabadult ki a... bb nyomor kö... gével együtt... tette rá, hogy a... paragrafusai el...

rbanks
öz ban
állításra
butori
Reti

Mi lesz a zsidóság tízmillió államsegélyével

Az erdélyi ortodox és neológ hitközségek a politikai szervek beavatkozása ellen. Mi mond a kultuszminiszterium?

Néhány nappal a parlament őszi ülésének bezárása előtt a törvényhozó testület költségvetési bizottsága 10 millió lej államsegélyt szavazott meg a romániai zsidó vallásfelekezeti támogatására. Bár ez az összeg távolról sem felel meg a zsidóság számarányának és távolról sem elégíti ki jogos és méltóságot követeléseit, mégis bizonyos haladásra jelentett az egymást váltogató kormányok eddigi merev közönyével szemben. De nem kell azt hinni, hogy valami különös kegy és a kormányok a zsidósággal szembeni különös szimpátiája alapján képezték ki a költségvetésbe ezt a 10 millió lejt. Szó sincs róla. A megszavazott — de még ki nem fizetett — államsegély a zsidóság évtizedes sértésének részleges orvoslását jelenti és ha a kormány a segélyt megadná, az az országban a zsidóság és a zsidó hitközségek a kisebbségekre vonatkozó rendelkezéseket elfogadta volna.

gély kiosztása körül azonban már az első napokban nehézségek merültek fel. Komplikációk keletkeztek és e bonyolalmak egyre szélesebb hullámokat vertek fel. Röviddel a segély megszavazása után az Uniunea Evreilor Roamane hivatalos lapja utján felhívást bocsátott az ország összes zsidó hitközségeire, amelyben felhívta őket arra, hogy költségvetésüket a megszavazott 10 millió szétosztásának megkönnyítése érdekében terjesszék be az U. E. R. bukaresti központjához. Mint az U. E. R. vezetői kijelentették, a felhívás azzal a céllal készült, hogy a román zsidók szervezete adminisztratív és technikai szempontból megkönnyítse a segély szétosztását. A felhívás azonban ennek ellenére is viselkedés nélkül maradt a csatlott területek zsidósága körében.

cedent képezhet a jövőre vonatkozólag. Epen ezért kéri, hogy a minisztérium közvetlenül a hitközségek reprezentásai útján intézkedjék a segély elosztásáról.

Mi mondanak a kultuszminisztériumban

Enek a cikknek nem célja az, hogy támadjon. Epen ellenkezőleg, az a meggyőződésünk, hogy ilyen, az egyetemes zsidó érdekeket oly közelről érintő kérdésben mulhatalanul és elengedhetetlenül szükség van az összes zsidó funkciók együttes fellépésére és szolidaritására — ha a személyi, vagy világnézeti különbségek az egységes zsidó párt eddigi létrejövetelét meg is akadályozták. Félő, hogy az az egyetemes, amely a segély kiosztása körül máris megnyilvánult, veszélyeztetni fogja magának a segélynek az ügyét, — amely — talán mondanunk sem kell, hogy mennyire kardinális fontossággal bír különösen az erdélyi zsidó hitközségek letére és működésére. Egészen bizonyos azonban, hogy a zsidó testületek egymás elleni fellépése csak arra lesz jó, hogy a zsidóságot hivatalos körök és a közvélemény előtt diszkreditálják.

Intervenciók a kultuszminisztériumban

Ezrel szemben egy a beszercei ortodox, majd a kolozsvári neológ hitközségi központi iroda vezetői megjelentek a napokban a kultuszminisztériumban és tiltakozásukat jelentették be az ellen, hogy a zsidóságnak megszavazott államsegély szétosztását egy par excellence politikai szerv — jelen esetben az U. E. R. — intézze. Mivédét hitközségi organizáció memorandummal fordult ebben az ügyben Lepadatu kultuszminiszterhez és ebben a memorandumban rámutatnak arra, hogy a segély kizárólagosan vallásfelekezeti és kulturális célokat szolgál.

amelyet a kormány nem egy frakciót képviselő politikai szervezetnek, hanem a zsidó lakosság összességének szavazott meg.

Természetes tehát, hogy az összeg elosztása fölött nem az U. E. R.-nek, hanem a közvetlenül érdekelt hitközségek reprezentánsainak kell diszponálni, annál is inkább, mert egy politikai organizáció intervenciója veszedelmes pre-

Douglas Fairbanks
Fekete Kalóz

U. E. R.-t sem arra, hogy a zsidóságot eszközlje.

Mi mond az U. E. R.

Az „Audiatu et altera pars” alapon felkerestük az U. E. R. központi vezetését, hogy az ügyben felvilágosításokat adjon. Filderman úr távollétében a szervezet főtitkára válaszolt kérdéseinkre és a következőket mondotta: — Nem felel meg a valóságnak, mint ha az U. E. R. magának vindikálná a tízmillió államsegély elosztásának jogát. A felhívás, amelyet lapunkban közöltünk, arra a tízmillió lejes rendkívül hiteles vonatkozik, amelyet ugyancsak nekünk, dr. Filderman eszközölt ki a kormánytól a hitközségek számára. Nem tarthatja magát tehát a vád, mintha az U. E. R. politikai tökélet akarna kivácsolni magának az államsegély megszerzéséből. Niemerover dr. ellenai az U. E. R. intervencióját Felkerestük végül dr. Niemerover főrabbit, a zsidó felekezet szenátusi képviselőjét, akinek hasonlóképpen kikértük véleményét az államsegély kérdésében. Niemerover dr. a következőket mondotta munkatársunknak: — Ki kell jelentenem, hogy magam is azon a nézetem vagyok, hogy a hitközségeknek megszavazott államsegély elosztását csakugyan nem egy politikai szerv utján, hanem az egyes hitközségi szervek előzetes megállapodása alapján kell keresztülvinni. Meg vagyok győződve róla, hogy előbb-utóbb létre fog jönni a romániai összes hitközségek szövetsége, amely végül közös platformot fog képezni az egyetemes zsidó érdekek megvédésére és az égető zsidó problémák megoldására. Lehet, hogy ebből a szövetségből az erdélyi ultra-ortodoxok ki fognak maradni, talán a bukaresti spanyol község sem fog ehhez a szervezethez csatlakozni. De bizonyos az, hogy az államsegély kérdése révén ismét akuttá vált a zsidóság egységes

Fizetkedés

Fordította: Gaál Gábor

„Reménytelen!” Ez a tolvaj, házasság-erő asszony ellopja a pénztárcáját. Szegények a tolvaj! Varj csak!... Valami torony sok-sok koszorúval felgarnított lépcsőjéről Gabriele sulyos dörbe ugrik alá: Utána a halott hangja: „Fogjátok el!”

a futás az egyetlen lehetséges életforma számokra, lévén a megállás olyasvalami, mely egyiküknek sem sikerülne. Futó társai közt sok az asszonyoszerű. S ez megnyugtató Gabriele. S annak is örül, hogy ismét friss levegő van. A társak elmaradnak. Elvesznek. Gabriele egyedül fut tovább. Am bármilyen szabadnak érzi magát, legmélyebb lelkében érzi, hogy szabadsága lépcsőlépésére előre meghatározott. Gabriele menekülésében még arról is bizonyos, hogy minden amivel találkozhat sajátosan valamiféle csapda számára. Most egy szurokfele kanális mentén rostokol ahol egy kellemetlen illatu karbid-lámpa világítása mellett pár férfi élesztget egy asszonyt. Gabriele seiti, hogy a megulladban számtalan testének egyike lappang, — sőt az izai sorsa. Keserű és zaklatott, legyőzhetetlen kedve támad, hogy az életnélküli arcába nézzen. A gyanu azonban füstöt lebeszéli: — ez is csapda! Menekül tehát tovább. A következő pillanatban halk nyöszörgést s egy futás közben lebegő nyaklánc ritmikus csörgését hallja maga mögött. Tüstént tudja: valami szegény gyerek! A gyermek vékony hangon sir: „Segítsen rajtam, asszonyom!” Gabriele fut, anélkül, hogy megfordulna. A vékony hang egyre keszvesch-

ben könyörög: „Segítsen rajtam, asszonyom! Nem tudok hazamenni. Az anyám nem jön vissza.” Fájdalmas kísértés tölti el Gabrielét, hogy a gyermeket karjába vegye. Am minden erejét ellenáll, mert ez is csak egy csapda. Még, amikor már messze kint a homokos, pocsolós, giz-gazos réteken zug el, még akkor is csug és nyöszörgő mögötte. Ez azonban most már talán Amor. Meddig tart még ez a menekülés az egyre gyűrűző uccákon át, veszélyes utkereszteséseken és vasúti átjárókon keresztül, melyekre mind a két oldalról mozdonyok zuhannak? Azután pedig a síkságon keresztül, melynek szántóföldjeit és kaszálóit vonuló viadálások szakítják meg. Semmi sem nyugszik. Mindig minden mozgásban van, mintha az egész világ nem volna egyéb, mint egy lomma és ezelem nélküli menekülés egy még értelmesebb üldöző elé. I ábait egyáltalán nem félti Gabriele. Ép elég erősek és fiatalok ahhoz, hogy még hosszú órákon keresztül fussanak a mocsaras, és bogáncsos talajon. Az éhség és a szomjúság azonban elviselhetetlenül kínozzák. Nem marad más hátra, mint hazamenni valami keveset inni és enni. Bekanyarodik az uccájába. Belép a házba. Az aranyfűzős zenélő piteke muzsikájával, a fűszerkereskedés kámfórlata meg orrába csap. Fent a szobájában minden szekrényben édesség után kutat. A csokoládés skatulyák és gyümölcsös kosarak azonban már rég üresek. A háza van, odakint a konyhán valami... háttérben, szűz nyitott ajtaján át a

szobába mered, mely még mindig teli a dezinficáló szerek gőzével. Csapda! És kirohan a házból. A világ valamely uccáján gondolkodik tehát szegény lélek, hogy mit tegyen halálos szomjúságának csillapítására. Van-e még valakije, aki inni adna? Ó bárcsak találna egy más választ! Azonban csak egy egyetlen egy felelet van erre a kérdésre: Ervin! Az ember élhet egyedül és meghalhat egyedül. Inni azonban kell minden embernek. A szomjúság elől nem vonhatja ki senki magát. És a szomjúságban eltitkad minden hiszkeség. Így vándorol tehát, miután szárnyaló erejét elveszítette élete ólomnehéz sivatagán keresztül Ervinhez, Judith házába. Hisz meghívták arra, amit „restitúciónak” neveznek. A kiválított folyosón azoban elszáll a bátorsága. Így, megszagattott, megtépett hálóingben, meztelen lábain az ucca sarával, — csak nem mehet be? A vasárnapi tásaság még mindig jelen van. A szigorú tekintetű lakáj és egy leány palackokkal, poharakkal és tálcákkal siet keresztül a halleon. Csőrömpölés és nevetés szűrődik ki az ajtón. A szomjuhozó már-már összeesik, amikor kilép az ajtón Ervin és szűz tekintet minden irányban. Gabriele még egyszer összeszedi minden erejét. Am inkább viseli el a szomjúság kínját, mint Ervin zavart rossz tekintetét. El innen, el! Gabriele még nagyon sok uccán uccyong. Váratlan veszedelmeken és még rosszabb, ellenszenves dolgokon nagy keresztül. Aljas pillantások, utátkos szavak és momentumok érik, amelyek

képviseltetésének hosszú évek óta vajdó problémája és a közeli időknek meg kell hozni e probléma megoldását.

—Milyen alapon képzeli el a főrabbi ur ezt az együttműködést?

— A közös és mindannyiunkat egyformán érintő zsidó kérdések megoldásának szükségessége meg fogja teremteni azt a platformot, amely lehetővé

fogja tenni az együttműködést. Sőt — arról is meg vagyok győződve, hogy a politikai együttműködés ideje sincsen távol. Hiszen már a régi királyságbeli zsidóság is hajlik ahhoz az álláspont-hoz, amely a zsidóság etnikai kisebbségi alapon való megszervezésében jelölte meg az egységes politikai szerv kialakulásának lehetőségét.

Nyolcezer lej pénzbüntetésre változtatta át a tábla Suciú ügyvédi kamarai dékán háromnapos büntetését

(Cluj-Kolozsvár, jan. 18. Az Uj Kelet tudósítója.) A kolozsvári ítélőtábla első szekciója ma tárgyalta másodfokon dr. Suciú Joan ügyvédi kamarai dékán, annak idején nagy port felvert könnyű testisértési perét.

A törvényszék a múlt év nyarán tudvaleg három napi fogházra és pénzbírságra ítélte Suciú dékánt, aki dr. Muica Emil ügyvédet az ügyvédi kamara helyiségében arculütötte. A sértett fél annak idején súlyosbíttatásért feleltetett a Táblához, dr. Suciú pedig teljes felmentését kérte. A Tábla ma másodszor tárgyalta az érdekes pert, ugyanis az első tárgyaláson olyan momentumok merültek fel, amelyek a bizonyítási eljárás kiegészítését kívánják meg.

Suciú dékán kidobálja az ügyvédek helyiségéből

A per különösen jogáskörökben nagy érdeklődést váltott ki. Dr. Suciú dékán ugyanis az ügyvédek egyik rétegében népszerűségnek örvend, másrészt azonban nagyfokú idegessége következtében gyakran elkövetett sértései miatt, több ügyvéd kollégájának az ellenszenvét hívta ki maga ellen.

A táblai tanács elnöke a déli órákban kezdte meg a tanúk kihallgatását. Elsőnek N. I. ügyvédi kamarai tisztviselőt hallgatták ki, aki jelen volt dr. Muica inzuláltásánál. Dr. Muresan bánffyhungyadi ügyvéd volt a következő tanu. Dr. Muresan előadja, hogy amikor dr. Muica és a vádlott közötti inci-

dens lejátszódott, a szomszédos szobában tartózkodott s hallotta, a mint dr. Suciú dékán emelt hangon kiutasította a panaszost. A következő pillanatban pedig egy csattanást hallott, amelyről meg lehetett állapítani, hogy arculütés volt. Dr. Muresan kijelentette, hogy neki is volt már dr. Suciúval kellemetlen incidense s őt is szinte kiutasította az ügyvédi kamara helyiségéből. Jelen volt akkor is, a midőn dr. Suciú szemébe vágta Marginean mócsi ügyvédnek, hogy hazudik és hogy hülye. Azt is látta, amint a dékán kilökte Margineant az ügyvédi kamara helyiségének ajtaján. Jelen volt egy harmadik esetenél is, amikor a dékán éles szavakkal támadt Zágoni ügyvédjelöltre, akit azután ki is utasított.

Egy érdekes szembesítés

A következő tanu Marginean mócsi ügyvédjelölt, előadta Suciú dékánal történt kellemetlen esetét. Annak idején panaszt emelt Suciú ellen az ügyvédi kamaránál, azonban ügye nem nyert méltó elintézés. Amidőn előadta, hogy dr. Suciú a legdurvább szavakkal sértette meg, majd kinyitotta az ajtót és kilökte. Dr. Suciú közbeszólt:

— Azt nem mondja el, hogy miért bántam magával durván? Miért nem mondja el, hogy Bánffyhungyadon megvert egy járásbíró s hogy engem egy bizonyos ügyből kifolyólag meghazudtolta.

Marginean ügyvéd: Fenntartom, amit mondtam s akkor is ne-

kem volt igazam. Önnek pedig nem volt joga, hogy egy kollégájával hasonló módon bánjon el.

Elnök tanuhoz: Annakidején, a karkülönbség ellenére sértve érezte-e magát?

Egy öregember mindennap elfelejt valamit

— A dékán ur által használt hangnem miatt mindenesetre sértve éreztem magam, épen ezért kérttem elégtételt az ügyvédi kamarától.

A következő tanu Toháti János nagyot hall. A táblai tanácselnök azon kérdésére, hogy a vádlott megsértette-e őt is, a következő humoros választ adta:

— Nem volt valami barátságos velem szemben, amikor a hugom érdekében jártam nála de nem emlékszem pontosan arra, hogy mit mondott; az öregember minden nap elfelejt valamit, mint az öreg cigány a hangjegyeket.

A bíróság ezután dr. Hosszu városi orvost hallgatja ki, akit annak idején dr. Muica arra kért fel, hogy a dr. Suciúval fennálló becsületügyében őt képviselje. Dr. Hosszu előadta, hogy amikor az ügyet bírói útra terelték, visszaadta megbízatását.

Dr. Hosszu vallomásaival véget ért a tanúk kihallgatása s dr. Muica saját maga adta elő panaszát. Elérzékenyülve kérte a táblai tanácsot, hogy szolgáltatson számára elégtételt és emelje fel a törvényszék ítéletét, a közvélemény is ezt várja.

Ezután dr. Suciú tartotta meg védőbeszédét.

„Az én becsületelem foltatlan”

— Hatvanöt éves korom ellenére, — kezdte meg védőbeszédét a vádlott dékán — ez a fiatalember olyan hangot használt velem szemben, amely méltán felháborított. Ez a fiatalember most kezdi meg karrierjét s az első dolga, hogy egy idős és a közszolgálatában megőszült embert meghurcoljon.

— Az én becsületelem foltatlan. Már öt párbajom volt, mert nem hagytam, hogy becsületesen csorba essék (és az ősz dékán itt feltűrt karján az inget, hogy egy beforrt párbajsebet mutasson meg). Az én ügyeimben a segédek még sohasem utasították vissza megbízatásukat, mint dr. Muicánál, mert én nem hazudtoltam meg őket, mint ő. Beismerem, hogy inzuláltam és végtelenül sajnálom az esetet, de ismerje be ez a fiatalember is, hogy megsértett engem.

A vádlott dékán ezután előadta azt az esetet, amely közte és Bratuné ügyvédnő között lejátszódott.

Nyolcezer lei pénzbüntetés

— Ennek a nőnek csak annyit mondtam, hogy nem nevelte ki elég jól a férje. Más a helyemben, karjánál fogva utasította volna ki a helyiségből. Bratuné ugyanis a vezetésem alatt álló jogi szaklap címszavainak, tiltakozásom ellenére, el akarta tulajdonítani s ezzel nekem tetemes anyagi kárt okozott volna. Nem igaz, hogy Bratuné az anyagát szidalmaztam volna, mint ahogy azt az ellenségeim állítják. Majd a következő szavakkal fejezte be védőbeszédét:

— Egész életemen keresztül a köz szolgálatában állottam és így előfordulhatott, hogy egy egész fiatalember sértő fellépése felháborítson és kihozzon a békétüresből. Dékáni állásomnál fogva egy bizonyos tiszteletet parancsoló magatartással kellett, különösen a fiatalabb ügyvédekkel fenntartanom a relációkat. Ez a fiatalember azonban épen úgy, mint Marginean tanu, nem tartották szükségesnek velem szemben azt a respektust sem tanusítani, amelyet joggal megkövetelhettem magamnak. Nem azt kérem, hogy mentsem fel a bíróság, hanem a táblabíró úrak belátására bízom, hogy mérlegeljék ügyemet.

A tábla tanácsa rövid tanácskozáásra vonult vissza, majd az elnök kihirdette, hogy az ítélőtábla módosította a törvényszék ítéletét és a vádlottat ötezer lej fő- és háromezer lej mellék-pénzbírságra ítélte. Az ítéletet a Beranger-törvény alapján három évre felfüggesztette a tábla. Az ítéletben mindkét fél megnyugodott.

Zarándoklás a Temesvári Hirsch Oppenheimer sírházhoz

(Timisoara-Temesvár, január 18. Az Uj Kelet tudósítója.) Ki hisné, hogy Temesváron, ebben a régi német kulturájú városban, ahol a zsidó népi élet csak újabb, az erdélyi mozgalom föllendülésével kapott erőre, hogy itt, akárcsak Máramaroszigeten, vagy valami lengyelországi zsidó községben, tömegesen látogatják egy caddik sírját.

Ez a caddik: rabbi Hirsch Oppenheimer Temesvár székhelyei a Bánságnak a múlt században negyven éven át országos főrabbija. Nagy tekintélynek örvendő lelképásztor volt, az ország határain túl is jól ismert tudós, akit a Keletről Temesvárra származott szeptár zsidók épen úgy nagyrabecsültek, mint saját hitközsége. Tanítványa volt Mose Szófernek, a nagynevű pozsonyi rabbinak, akivel állandó levelezést tartott fenn és akivel rituális természetű kérdéseket vitatott meg. A negyvennyolcas háboruban az osztrákok ellen foglalt állást és a forradalom leveretése után emiatt sokáig emigrációban kellett élnie. Csak hosszu évek száműzete után térhetett vissza a temesvári rabbinátus élére.

Hirsch Oppenheimer halála után a zsidó kegyelet meglegedett azzal, hogy halála évfordulóján a templom előcsarnokában méceset gyújtottak és „misnájot” olvastak. Egy-két év óta azonban Oppenheimer sírját a zarándoklók egész tömege keresi fel, nemcsak halála évfordulóján, hanem az év minden szakában, a legnagyobb hidegben ép úgy, mint tavasz virágzás idején. Hogy mi az oka ennek a zarándoklásnak, arra nézve egészen biztos adataink nincsenek, de a jelekből következtetni lehet arra, hogy a nagy rabbi neve kapcsán ugynevezett „csodák” történtek és a csoda azóta lémegeket vonzott a zsidó lekipásztor sírlantja fölé.

Mert nemcsak zsidók látogatják Cöwi Oppenheimer sírját, hanem nemzetiség-re való különbség nélkül mindenki, aki fordulatot vár sorsában. Elmondották nekem a következő eseteket:

Egy temesvárgyárvárosi kertésznek be kellett volna vonulnia. Felesége súlyos betegen feküdt otthon, rokonai nem, laklak a városban, az asszony az éhenhalásnak áldozata lett volna, ha a családenn-tartó hónapokig elmarad. A kertész azonban bevonulása előtt — nem lehet tudni, kinek a tanácsára — elment a zsidó temetőbe és imádkozott Oppenheimer sírjánál, hogy közvetítsen Istennél, nehogy felesége elpusztuljon.

A csoda megtörtént, a kertész már harmadnapra visszajött, mert a katonaságnál fölös számban volt. Az asszony ilyen módon megmenekült. Felépült és egy fél év múlva egy egészséges fiugyermeknek adott életet. Ezt a „csodát” a gyárváros kisemberei gyorsan megtűt-ták és mindenki, akinek valami különös elintézni valója volt a „magasságbeliek-nél, levelet írt és bedobta Hirsch Oppenheimer rabbi kriptájába. Voltak esések, legalább is így mondják el a közvetlen érdekelték — hogy a rabbi sírja mellett eszelős emberek józanok lettek, nyava-lyatorosok meggyógyultak, idegsoikkban szenvedők visszanyerték fizikai nyugalmukat. Se szeri, se száma az ilyen „csodáknak” a rabbi túlvilági gyógyító erejében.

Douglas Fairbanks Fekete Kálóz

mind ellene keltek életre.

Végül egy nagy csarnokba ér, mely egy pályaudvar III. osztályu várótermééhez hasonlít.

Mindenféle gyülekezés népség verődött itt össze. Szegény emberek, valószínűleg kivándorlók, akik a vonatjukra várnak, alszanak a batyuikon.

Hála isten! A büffet kinyitották. Gabriele ivó vizet kér. Egy gallér nélküli pincér (világosan látja Gabriele, hogy a pincér jobb kezén két uj hiányzik) nyújtja át a piszkos poharat. Végre szabad innia. A pohár azonban az első korty után a padlóra hull. Folyékony borstszaladé a torkán.

Nem jár jobban az evéssel sem. A büffet sörletől eláradt kiszolgált asztalán egy nagy fűt hussal, szalonnával, sonnával, halakkal, szelőkelt kenyérral bukkan. Gabriele egy ilyen halas kenyér után kap. Midőn azonban a szája-hoz emeli az avas kenyeret a kis hal ekkor mozogni, miközben kis farkával csapkod. Gabriele borzadállyal hallja a hal kenyeret.

Feltámas nélkül próbál távozni.

A pincér fenyegető hangja azonban visszahívja.

Gabrielet egy kábító vérhullám önti el, hogy kapkod a levegőben. Eltűnt a pénzértéke. Vagy elvesztett vagy valahol elhagyta.

A pincér fáradtabb élességgel kérdi: Nincs asszonyommal egy férfi, aki fizetne?

Gabriele megadja magát. A csapdára belesett.

A pincér azonban most már hangosan szóla és günyölla:

„Nagyon előkelő! Meglóg a cecchiel!

Mint zálogot a rendőrszobába fogom vinni önagságát.”

A pincér egyre lármásabb. A büffet vendégei nevetve és dohogva veszik körül Gabriele. Közöttük felbukkanak a „foglárók” is, akiket Gabriele valamit történeti tárgyú regényből ismer. A foglárók nagyvon szokatlanul vannak felöltözve. Térden felül türemelő csizma é egész rövidre szabott csukézt mellényke van rajtuk, mely utóbbi alig hogy a ködökig ér. Alsó testük tehát meztelen. Férfi testrészüik sajtóságon hiányzik. Helyette egy nagy vörös seb látható rajtuk.

A foglárók közül egyik a hóna alatt lévő aktatáskára mutat:

„A tanácsos ur táskája. Utána viszem.”

Egy másik megtapogatja a táskát:

„Mi van benne?”

„A zeneművész ur kifizetett számlái. Most már nem szükséges, hogy adósságokat csináljon. A tanácsos urral azonban mindezt el kell hitetni.”

A pincér érdeklődik:

„Miben halt meg az az ur? Ugy-e tüdőgyulladásban?”

A foglár:

„Mi jut észébe Főur? Eléhezett...”

Ez az információ nagy érdeklődést kelt. Mindenki közelebb megy. A foglár szélesen belekezd:

„A tanácsos urnak az orvos napi háromszori kiadós hústkezelést rendelt. A háboru utáni idők azonban nagyon súlyosak voltak s a felesége takarékoskodni akart. Persze a testvérének a taníttatása a fél tövedelmet felemész-

tette...”

(Folyt. köv.)

velett bit mesek is kéri. ho jat.

A napo rabbinak, 77 éve ny temetőben a nagy hi pel, ezutta sok nemz Odakin den tülek nyugvohe szoltak ir

A Weis

A Weis

(Uj-Ke tel tudós sag előtt, kal vádolt lások irár meg. A h fektettel e y nagyo ban azt i erdeklődő Cuza prof holtra ver

A

Egy jel tárgyalása nök Popa tárgyalóter távassan K egy hónap ja a vádi nagyváradi ákságot Rombolásá Popa Mar nagyváradi ákok kö gétést foly rint vesze nak ismer toltta, hogy gatta a dia fátorrt letar adta a na nak.

Popa Me sál, amely komisszár semlétik. A kommunis nagyváradi évek óta n román énd Dr. Dun Radovici s volt.

Negalesc ügyben má nem szüks Dr. Dunc kommunis

Decer öt között — vortam a előtt talák Barátain n szállodában tunk hárm volságra a messze na között Ra lantottam vett engem

„Az ott nista Antken én kontan Ra lenem a d semmit, ha megszóhtott kék. „Nem, rombr ug kolum-békán

id tanácsko-
zód az elnök
tábla mód-
ítéletét és a
és három-
ságra ítélte.
nger-törvény
függesztette
mindkét fél

Plás a Hirsch per sir-

nuár 18. Az Uj
mon, hogy Te-
met kulturájú
pepi élet csak
aloni föltendü-
itt. akáresak
alami lengyel-
ömegesen laio-

Oppenheimer
Bánszának a
even át orszá-
lynek örvendő
határain tul
Keletről Te-
ard zsidók ép-
mint saját hit-
Mose Szófer-
rabbinak, aki-
tt fenn és aki-
rdéseket vita-
as háboruban
állást és a for-
emiatt sokáig
Csak hosszú
hetett vissza a

ála után a zsi-
azzal, hogy ha-
lom előcsarno-
és „misnáját”
azonban Op-
okok egész tö-
halála évfor-
nden szakban
gy, mint ta-
gy mi az oka
arra nézve egé-
senek, de a je-
arra, hogy a
n ugynevezett
soda azóta tö-
kipásztor sir-

atogatják Cöwi
m nemzetiség-
mindenki, aki
mondották ne-

kertészek be-
lesége súlyos
sonai nem lak-
az éhenhalás-
a családfele-
A kertész azo-
m lehet tudni,
ent a zsidó
penheimer sir-
tennél, nehogy

kertész már
mert a kalona-
Az asszony
lt. felépült és
zséges nyuger-
a „csodát” a
ésan megüf-
alami külön-
ságosságbék-
Hirsch Oppen-
Váltak esetek,
el a közvélel-
el sirja mellett
lettek. Nyava-
idősgökben
fizikai hirtelen
azoknak, akik
vité erejében

banks
ÖZ-38

veletl hitük meggyógyított. Meg szerel-
mesek is elzárandóknak a sírjára és
kérk, hogy egyengesse boldogságuk ul-
ját.

A napokban volt „Jahrzeitja” a nagy
rabbinak, aki 1859-ben halt meg. Tehát
77 éve nyugszik a Temesvár-gyárvárosi
fennföben. Az omnibuszok telve voltak
a nagy hideg ellenére is zarandokló nép-
pel, ezuttal leginkább zsidókkal, bár igen
sok nemzsidó is volt a hívek között.

Odakint egymás után, csöndben, min-
den tülekedés nélkül vonultak el a rabbi
nyugvóhelye mellett, sokan imát mor-
szoltak imakönyveikből, a legtöbbje

azonban mély megilletődéssel állott meg
a falak előtt és némán bedobta céduláját
a kriptá ablakán.

En magam érdeklődtem az Oppenhei-
mer család iránt. Nagy ösök leszármazott
jai voltak ők, akik Dávid királyi vé-
ték visszavinni családjukat. Ösük Te-
mesváron rabbi Dávid Oppenheimer
volt, apja a nagyhirű rabbi. „A tóra ura
világító fátyla, korának nagyja” — ilyen
jelzőkkel ekes Dávid Oppenheimer sir-
köve. Ö maga is rabbi volt Temesvá-
ron és neve a híres aszói rabbi Jehuda
responzumiban gyakran fordul elő, di-
ceserő jelzők kíséretében. Könyv is ma-

radt utána: magyarázat a bibliára
„Nacht Dávid” név alatt. Ezt a köny-
vet a család most készüli kiadni.

Erdekes adat a temesvári temetőről —
amit különben dr. Singer rabbi urnak
köszönhetek —, hogy itt már hetven év-
vel ezelőtt eltemették valahol azokat a tó-
rafoszlyonokat és imakönyvek maradvá-
nyait, amelyek a zsinagógában haszna-
vehetetlenekké váltak. Szerettem volna
fölkeresni a temetőnek spanyol-zsidó ré-
szén a pergamentsirt, azonban — fájd-
dalom — a sírkövet sok utánjárásom el-
lenére sem tudtam megtalálni.

Izsiák Arnold.

A diákok izgatásával vádolt cipész- segédet felmentette a hadbíróóság

A Weiszlovits-ügy vádoltjainak tárgyalását e napolta, a Szilveszterkor rendőrszűzet inzultáló diákok pedig hatnapi fogházra ítélte

(Uj-Kolozsvár, január 18. Az Uj Ke-
let tudósítójától.) A kolozsvári hadbíró-
ság előtt ma folytatódott a rombolások-
kal vádolt diákok tárgyalása. A tárgya-
lások iránt óriási érdeklődés nyilvánult
meg. A hallgatóság nagy számára való
tekintettel a hadbíró: kénytelen volt
egy nagyobb terembe költözködni, azon-
ban azt is zsufolásig töltötték meg az
előkelők. Nagy csalódást okozott
Cuza professzor, aki a Weiszlovitsot fél-
holtra vert Diaconescu és Gergel diákok

védőjéül jelentkezett, egész elfoglaltsá-
gára való hivatkozással lemondta részve-
telét. Cuza táviratot intézett a diákszó-
veiség kolozsvári igazgatónak elnöksé-
hez a következő tartalommal: „Sajnála-
tomra nem jöhettek, mert a jasi diákok
letartóztatásban vannak.” A Weiszlovits
affér tárgyalását egyébként is, a mentő-
tanuk távolmaradása miatt, későbbi idő-
pontra halasztották, melynek dátumát a
holnap délután folyamán fogják meg-
állapítani.

ben a már elítelt kolozsvári diák perére
hivatkozik, amelyben Negulescu királyi
ügyész a Weiszlovics által megsebzett
román diák véres ingének felmutatásától
számította a rombolások kitérését. A ki-
rályi ügyész elletmond önmagának ak-
kor, amikor ezt a kijelentését oda módo-
sítja, miszerint az összes nagyvárad
excesszusok Popa Marin izgatásából szár-
maznak. Popa Marin egyszerű cipész-
segéd. Hát ott tart már a román diák-

A rombolás-per első felmentő ítélete

Egy jelentéktelen fegyvertartási per
tárgyalása után Zbárcea hadbíró: el-
nök Popa Marin cipészsegédét hivatja a
tárgyalóterembe. Popa Marin, aki 1927.
tavaszán kommunista propaganda címén
egy hónapra volt elítelve, azzal vádol-
ja a vádirat, hogy december 5-ikén, a
nagyvárad kongresszusra összevált
diákságot a Főutón, a Park-szálloda le-
rombolására izgatja. A vádirat szerint
Popa Marin in flagranti kapta Radovici
nagyvárad rendőrkömszár, amint a
diákok közé keveredve, azokkal beszél-
getést folytatott. Radovici, aki Popa Ma-
rint veszedelmes kommunista agitátor-
nak ismerte és ezért valószínűnek tar-
totta, hogy Radovici a zsidók ellen iz-
gatja a diákságot. Mint veszedelmes agi-
tátort letartóztatta a cipészsegédet s át-
adta a nagyvárad katonai hatóságok-
nak.

Popa Marin teszi meg ezután vallomá-
sát, amelyben elmondja, hogy Radovici
kömszár iránta régóta gyűlölettel vi-
seltetik. Annak idején ő tartóztatta le
kommunista agitáció vádjával, mert a
nagyvárad Munkásokthonban a már
évek óta működő magyar dalárda melle-
román énekkart is létesített.

Dr. Dunca védőügyvéd (közbeszól): Ez
Radovici szerint kommunista cselekedet
volt.

Negulescu királyi ügyész: Ebben az
ügyben már hozott ítéletet a hadbíró:óság,
nem szükséges tehát újabb feleleveníteni.

Dr. Dunca: Az ítélet azért nem csinált
kommunistát Popa Marinból.

Hogy került a cipészsegéd a
zavargásokba?

December 5-ikén, délután négy és
öt között — folytatja Popa Marin — tá-
voztam a műhelyből és a Park-szálloda
előtt találoztam két cipészkollegámmal.
Barátaim mondták nekem, hogy a Park-
szállodában verekedés történt. Megáll-
tunk hárman mintegy 20 méternyi tá-
volságra a szállodától. Tőlünk nem
messze nagyobb diákcsoport állt, akik
között Radovici rendőrkömszárát pif-
lantottam meg. Mikor Radovici észre-
vett engem, todszólt a diákoknak:

„Az ott egy veszedelmes kommu-
nista, azt kell megölni.”

Akkor én odamentem és felelősségem
vontam Radovicit, hogy miért izgatja el-
gönm a diákokat. Radovici nem felelt,
semmit, hanem eltávozott, mire két diák
megszóltott: „Zsidó vagy?” kérde-
tek. „Nem, én becsülettel román munkás-
tombor vagyok.” Itéltem erre a diá-
kok, belém bocsátottak, de pár perc múlva

gy rendőr érkezett oda és letartóztaltott.
Két napig Nagyváradon ültem börtön-
ben, aztán pedig átszállították a koloz-
svári hadbíró:őséghez.

A tanuvallomások

Ezután a tanuvallomások következtek.
Popa Marin főnöke, Pap Mihály nagy-
várad cipészsegédet és két román ci-
pészsegédet hallgattak ki, akik valamenny-
nyien hallották, hogy Radovici „Popa
Marin ellen izgatja a diákokat. Igazol-
ják, hogy Popa később érkezett a Park-
szállodához, mint ők. Amikor hármas-
ban a Park-szálloda közelében állottak,
már vége is volt a Park-szállodában tör-
tént verekedésnek.

Negulescu kapitány, királyi ügyész tel-
jes mértékben fenntartja a vádat és a
rendőrségen felvett jegyzőkönyvekre
mint abszolút kompetens bizonyítékok-
rendtörvény hetedik paragrafusa szerint
ra való hivatkozással kéri a vádlottnak a
való elítélését. A 7. paragrafus idén ja-
vak ellen való izgatás büntetésére két év-
től ötig terjedő börtönt és 15 ezer lejtol
100.000 lejig terjedő pénzbüntetést álla-
pít meg.

Ezután dr. Dunca elnök tartotta meg
védőbeszédét. Elmondja, hogy szinte fá-
tális véletlenek üldözik Popa Marint.
Néhány héttel ezelőtt, mint kommunis-
tát ítélte el egy hónapi fogházra a had-
bíró:óság, most pedig antiszemita büntetés-
sel vádolják. Abszurdum már az az álli-
tás is, hogy a vádlottnak része lett vol-
na a Park-szálló szétrombolásában. A
jegyzőkönyv szerint is 4 óraker tartóztat-
ták le Popát,

holott a rombolás jóval később tör-
tént.

Ezért az alaptalan vádért Popa Marin
másfelnapi szenvedett a hadbíró:óság fog-
házában anélkül, hogy a legcsekélyebb
bizonyíték is lett volna ellene. Felmen-
tést kér.

Dr. Bartha Ignác ügyvéd védőbeszédé-

Két tanu távolmaradása miatt elhalasztották a Weiszlovits-per tárgyalását

Az ítélet kihirdetése után feszült at-
moszférában jelentette be a hadbíró:ági
elnök, hogy Diaconescu és Gergel buka-
resti diákok peré következnek, akiknek
Weiszlovits megveretése kapcsán már
egész Románia közvéleménye ismeri.
Általános érdeklődés közepette bekisé-
rik a vádlottakat. Diaconescu hatalmas,
szélesvállu alak, hozontos vállig érő vilá-
gosbarna hajjal és rendetlen, a börtön-
ben gondozatlanul hagyott bajusszal.
Gergel sovány, magas fiatalember, szih-
te elvész társának hatalmas testierőrl
tanuskodó termete mellett. Diaconescu
22, Gergel 21 éves, mindketten bukares-
ti egyetemi hallgatók.

A hadbíró:óság konstátálja, hogy a vé-
delem tanui közül ketten hiányoznak. Az
ügyész nem kívánja a tárgyalás elha-
lasztását, azonban a védőügyvéd beje-
lentik, hogy a tanuk távolmaradása foly-
tán nem tartható meg a tárgyalás. Az
egyik védőügyvéd átadja a hadbíró:óság
elnökének Cuza professzor táviratát, ez-
zel is támogatva a védelem kívánságát.
Zbárcea ezredes azonban a táviratot nem
reszi tudomásul, de miután Negulescu
királyi ügyész nem jelentett be tiltako-
zást a tárgyalás elhalasztása ellen, beje-
lik, hogy azt később meghatározandó
időpontra elnapolta.

A szilveszter-éji verekedés vádlottainak tárgyalása

Ezután Dumitru Nicolae és Fenesan
Vasile egyetemi hallgatókat vezeték be,
akik — mint azt már azt már az Uj
Kelet jelentette — Szilveszter éjszakáján
megzavarták a magánalkalmazottak bál-
ját és az inzultált egyének segítségére
jövő rendőri közegeket, köztük Pulca
redőrségi igazgatót is, inzultálták. A
vádirat hatóságsértés címén kéri a vád-
lottak elítélését. A vádirat szerint Du-
mitru és társai be akartak hatolni a
Redout földszintjén lévő terembe, ahol

sdg, hogy egy egyszerű cipészsegéd izga-
tására kövessen el olyan cselekedeteket,
amelyektől úgy a belföld, mint a külföld
hónapok óta hangos.

A másik kérdés az, hogy akarta-e egy-
általán izgatni Popa Marin a diákságot.
A tanuk és a vádlott vallomásából kitű-
nik, hogy Popa véletlenül került a Park-
szálloda közelébe és ott nem hogy ő iz-
gatja volna a diákságot rombolásra, ha-
nem egy hivatását érdemlően betöltő
rendőrkömszár uszította ellene a diák-
ságot.

Nem Popa Marint, hanem Radovici
rendőrkömszárát kellene a vádlottak
padjára ültetni.

Tiltakozik Negulescu vádja ellen, amely
jelen esetben nem alkalmazható.

A védőbeszédék után heves vita fejlő-
dik ki az ügyvédék és Negulescu között.
Ez utóbbi ugyanis a védőbeszédék hatá-
sára kénytelen volt belátni, hogy a véd-
lett büncselekményére a rendtörvény 7.
paragrafusa nem alkalmazható és a 7.
paragrafusnak a polgári törvénykönyv
14. paragrafusával való kombinálását
kívánja. Avdók ez ellen, mint jogi ab-
szurdum ellen tiltakoztak.

A hadbíró:óság ezután ítélethozatalra
vonult vissza és Popa Marin három
szavazattal kettő ellenében a vád és an-
nak következményei alól felmentette. A
hallgatóságban nagy ardecből kiváltott íté-
let a hivatásának magasztalan álló véde-
lem érdeme.

a kolozsvári Magántisztviselők Egyesü-
lete tartotta bálját. A ruhatáros a részeg
fiatalembereket nem akarta bebecsátani
a terembe, mire Dumitru egy a ruhatá-
rost, mint a segítségére siető

Mica Silvius biztosító intézeti igaz-
gatót a Magántisztviselők Egyesü-
letének elnökét súlyosan inzultálta.

Dulakodás közben a társaság az uccára
került ahová lejöttek a nöegyleti bál-
ból Nistor ügyvéd, Stanilo inspektor és
Pulca Viktor rendőrségi igazgató. Pulca
harsány hangon figyelmeztette a diáko-
kat, hogy ő a rendőrigazgató és hogy
hagyják félbe a botrányrendezést.

Dumitriu nekítámadt és inzultálta.
Megverte Nistor, Staniloit is,

de ezeknek bántalmazására vonatkozóan
a hadbíró:óság nem illetékes. Csak ható-
ságsértés címén Pulca bántalmazása
miatt emeltek vádat a két diák ellen.

A vád tizenhárom tanut sorakoztat
fel, akik közül Milea, a Minerva biztosí-
tási intézet igazgatója, dr. Nistor volt
kiályi ügyész, Molnar György, a Magán-
alkalmazottak Egyesületének titkára
tesznek a verekedés lefolyásáról jelentő-
selb valomásokat. Mindnyájan beisme-
rik, hogy Dumitru részeg volt és ebben
az állapotban végig verte az összes hely-
színen tartózkodó civileket. A titkár a
verekeedés láttára a sarki rendőrszűzhez
futott, aki felalarmirozta a közelben
lévő rendőrpátrult és azzal jött a meg-
támadottak segítségére. Akkor már ha-
talmas tumultus volt a Redout előtt, úgy
az ottlévő diákok, mint a bál részevevői
igyekeztek lecsillapítani az erőszakos
Dumitrut, aki azonban emberfeletti erő-
vel még az őt foglyul ejtó rendőrök ke-
zéből is kiszakította magát. Ekkor jelent
meg a helyszínen Pulca rendőrigazgató,
aki a Redout emeleti helyiségében tartott,
egy másik táncmulatságon vett részt és
segítségére sietett a rendőrpátrulnak.

Pulcan vallomásában kijelenti, hogy
mindaddig ütés nem érte, míg a véde-
kező diákok a számba ültette, amikor is
Dumitru pofonütölte. Ugyanakkor há-
tulról megfogta Fenesan diák, aki azon-
ban, amikor meglátta, hogy Pulcával
van dolga, felhagyott a bántalmazással.
Fenesan ellet Pulca nem is kér súlyos
büntetést. Dumitrut is csak azért hozza
a hadbíró:óság elé, hogy a jövőben megta-
nulja, hogy rendőrségi személyekkel ne
verekedjék. Pulcát egyébként Dumitru
nemcsak a helyszínen, hanem az első
kerületi rendőrségen is inzultálta, aki

A „NATIONALA” általános bizto-
sító társaság
Bukarest. Alaptőke és tartalékok lei 150,000.000

tudomására hozza t. feléinek, hogy közkívánatra bevezette az orvosi
vizsgálat nélküli népbiztosítást, havi sorsolással és elhalálozás esetén
a biztosított összeg azonnali kifizetésével. A sorsolásban, csekély
pótdíj ellenében a már érvényben lévő kötvények tulajdonosai is
részülhetnek. Felvilágosítással szolgálunk minden érdeklődőnek.
A bukaresti központi Vezérigazgatóság Str. Doamnei 12.
azonkívül az ország minden helységében működő képviseletek

rajt kívül Varteg komisszárt is kétszer mellbevágta.

Részséggel mentik a védők a vádlottakat

A tanúk kihallgatása után a tárgyalás az előrehaladott időre való tekintettel délután háromra halasztották. Negulescu királyi ügyész beszédével nyitották meg a tárgyalást, aki a diákok büncselekményét a tanuvallomásokkal beigazolta látja és kéri azoknak a rendtörvény 128. paragrafusára szerinti való elítélését. A módított paragrafus szerinti büntetés minimuma két év.

Papescu Harju védőügyvéd nem látja fenntartani a vádat. Dumitru a tettét teljesen részeg állapotban követte el, valószínűleg lemondta, hogy semmire sem tud visszaméltózkodni és csak azt tudja, hogy mikor a központi rendőrségen kihozott, véres volt az inge, téliakabátja pedig Varteg komisszár kezében volt. Nem a vádlott a bűnös, hanem a rendőrség, mert ez a hivatal sohasem halja meg a vádlottakat, elfojtására való megfelelő módot. Kéri a vádlott felmentését, vagy ha amennyiben a hadbírószék bűnösnek találja Dumitrut, kéri a rendtörvény egyik enyhébb paragrafusának alkalmazását, amely 15 naptól hat hónapig terjedő büntetést ír elő.

Hathónapi fogház

Dr. Dunca védőbeszédében felhívja a bírót figyelmét arra, hogy ezt a tárgyalást el kell különíteni a néhány hét óta a hadbírószék előtt folyó diákperektől. A vádlottak minden tünnetesáradék nélkül hajtották végre cselekedeteiket és ezek seik ellen nem irányultak. Mint Fenesan védője, kéri a vádlott felmentését, mert maga Pulea rendőrigazgató is kijelentette, hogy Fenesan viselkedése nem volt agresszív és mielőtt észrevette, hogy Pucával van dolga, abbahagyta a bántalmazást.

Dr. Brotuné asszony, arra hívja fel a hadbírószék figyelmét, hogy az affér Szilveszter éjszakáján történt, amikor mindenki iszik és így nem lehet csodálkozni azon, hogy a fiatal emberek, akik ősi román szokás szerint házról-házra jártak, hogy az ismerős családoknak boldog újévet kívánjanak becsipve érkeztek a Redouthoz. Kéri felmentésüket. A hadbírószék délután négy órakor hirdette ki az ítéletet, amely szerint Dumitru Nicolai diákok hat hónapi, Fenesan Vasile pedig tíz napi elzárásra ítélt. A vádlottak felelősségét jelentették be.

Valóllan a kisebbségi lapok elleni hadbírószéki eljárás hite

Az egyik kolozsvári lapban ma az a feltűnést keltő hír jelent meg, hogy az antiszemita zavargások hadbírószéki tárgyalásaival kapcsolatban a kisebbségi lapok ellen eljárás indult meg. Munkatársunk felkereste Tercu alezredest a hadbírószék főügyészét, aki ezt a hírt kategorikusan megcáfolta.

A magyar szociáldemokrata párt Magyarország rövid időn belül való demokratizálódását reméli

A „Népszava” felhívása a párt szervezetekhez

(Budapest, jan. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tudvalevő, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt pár nappal ezelőtt kongresszust tartott, amelyben a külföldi szociálista pártok képviselői is megjelentek s a magyarországi reakciót éles szavakkal bélyegezték meg. A kongresszus határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében a magyarországi szociáldemokrata párt a legélesebb harcot indítja meg a jelenlegi rezsim ellen s a külföldi progresszív pártokat is arra szólítja fel, hogy e küzdelemben teljes erejével támogassák.

A kongresszus határozati javaslatával kapcsolatban a párt hivatalos lapja, a Népszava mai számába felhívást bocsát ki, melyben felhívja összes szervezeteit és tagjait, hogy a néhány nappal ezelőtt megtartott

pártgyűlés határozatainak végrehajtásában teljes erejükkel vegyenek részt s a demokrácia érvényesüléséért megállást nem ismerő harcot folytassanak. A felhívás hangsúlyozza, hogy ennek a küzdelemnek, főként az általános titkos választójog és a közszabadságok helyreállítására kell irányulniok.

A felszólítás végén a párt lapja kiemeli, hogy minden jel szerint küszöbön áll az az idő s az a történelmi alkalom, amikor Magyarország elnyomott népe hosszú küzdelem után végre demokratikus haladás, jog és igazság kurzusának mezsgyéjére léphet. A szociálista párt szervezeteknek tehát teljes felkészülten kell várniok ezt az alkalmat, amely a kapuk előtt áll.

Egyetlen tisztviselőt sem bocsát el Kolozsvár városi tanácsa

(Cluj-Kolozsvár, jan. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A városi tisztviselők elbocsátásának ügye, amely Kolozsvár városi tanácsát súlyos probléma elé állította, az állandó választmány tegnapi ülésein hozott határozat következtében, kedvező elintézkedést nyert.

A városi tanács — mint ahogy azt az Uj Kelet is megírta, — a belügyminiszterium körrendelete értelmében elhatározta, a városi hivatalokban alkalmazott díjnokok elbocsátását. A tanács ezen határozata érthető riadalmat keltett a hivatalnokok között, mivel az állandó választmány tagjainak különböző javaslatai szerint, az elbocsátott díjnokok és főlös tisztviselők száma meghaladta volna a százötvenet.

Tekintve, hogy a belügyminiszteri rendelet a város legrosszabbul fizetett és legszegényebb tisztviselőit juttatta volna télvíz idején az utcára minden kártérítés nélkül, valamint azért is, mivel előrelátható volt, hogy a város

hivatalainak egyetlen szekciója nem nélkülözhet egyetlen munkaadót sem, több oldalról intervenáltak a kétségbeesett és amugyis nyomorgó hivatalnokok érdekében.

Az állandó választmány tegnapi ülésein elhatározta, hogy a városi hivatalokból egyetlen tisztviselőt sem fognak elbocsátani, de ezzel szemben minden új állás elfoglalására irányuló kérést vissza fognak utasítani. Hogy a város mégse kerüljön összeütközésbe a miniszteri rendelettel, mely a díjnoki állásokat végleg likvidálja, elhatározta, hogy az eddigi díjnokokat próbagyakornokokká léptetik elő. A próbagyakornokokat ugyanis egy év múlva véglegesíteni fogják.

A városi tanács állandó választmánya határozatával kedvezően oldotta meg azt a problémát, amelynek kedvezőtlen elintézése nemcsak szociális szempontból járt volna súlyos következményekkel, hanem az amugyis nehézkesen működő városi hivatalok munkamenetét is tarthatatlan helyzetbe sodorta volna.

Titokzatos tűzhalál áldozata lett egy budapesti özvegy-asszony

(Budapest, január 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megrendítő tragédia, illetőleg — a rendőri feltevések szerint — büntény játszódott le ma Budapesten, a József-utca 14. számú házban, amelynek egyik lakásában tűz ütött ki s a tűz eloltása után a tüzoltók összegeve találtak meg lakásában özvegy Szentiványi Farkasné. Amikor a tüzoltók a szobába benyitottak, a szobában eszméletlenül találtak Halmos László doktor háziórvost, aki a tűz következtében keletkezett füsttől elajult. A lakásban egy táskát találtak, amely a családleány állítása szerint nem volt urujéé, ezenfelül szerkesztő elszórvá ékszerek is hevertek, amelyekből arra következtettek, hogy Szentiványiné rablójelvény áldozata lett.

A holtá égett Szentiványi Farkasné, született Patay Jolán földbirtokos és kamarás özvegye épen pénteken akart elutazni abbáziai üdülésére, tehát a katasztrófa három nappal az elutazás előtt következett be.

A kiűtött tűz lokalizálására a tüzoltók ma reggel félnyolc órakor a metróval érkeztek a József-utcai lakásra, ahol először Halmos László orvost találtak meg, aki eszméletlenül feküdt az előszoba küszöbén s amikor magához tért, azt hangzottatta, hogy síessének Szentiványiné hálószobájába, mert a szerencsétlen a füsttől megfullad. Közben a tüzoltók eloltották a már hamvadó

tűzet amely ugyszólván az egész berendezést es néhol a padlót is tíz centi mélységben szénné égette.

A tűz következtében Szentiványiné agya elégett és berokskadt. Szentiványiné összegegett ballában papucs volt, amiből nyilvánvalóvá lett, hogy a szerencsétlen asszony megkísérelte a menekülést, ami annál is inkább érthetetlen, hogy nem sikerült, mert mindössze három lépést kellett volna tennie az ajtóig. Amikor a mentők és tüzoltók a lakásba beléptek, minikét villany égett, tehát rövidzárlat nem okozhatta a tüzet. A szobalány állítása szerint a tűz a kályhában már az este folyamán kialudt. Mindezekből a rendőrség arra következtet, hogy Szentiványiné alighanem büntény áldozata lett.

Ma délelőtt a katasztrófa színhelyére érkezett Szentiványiné fia is, aki este a hirtokára akart utazni, utazását azonban, amikor a tragédiáról értesült, elhalasztotta. A megrendült fiú kétségbeesetten állott anyja holtteste előtt és teljesen érthetetlennek tartja a történeteket.

Szentiványiné lakásán az ékszerkezelő kívül 1600 pengőt találtak, a többi pénz egyelőre nem található. A háromnegyedrész elszenesedett holttest balcomján vastag hasítás látszik, megalvadtt vérrrel, mely valószínűleg a tüztől eredt.

A főkapitányság a vizsgálóbíró, az orvosszakértő-rendőrbizottság megkezdte a titkos ügyben a nyomozást.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászti zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.

Felolós szerkesztő: Jámbor Ferenc.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— Egy aradi kereskedő öngyilkossága Bécsben. Bécsből jelentik: Egynehány hete Bécsben tartózkodó aradi kereskedő tegnap a Bécs melletti Loebersdorf község szállodájában föbelötte magát. Hátrahagyott bucsulevelében arra kérte a rendőrséget, hogy nevé aradi rokonságára való tekintettel tartsák titokban és boncolás nélkül temessék el.

— Hatezer embert tett hajléktalanná a brazíliai árvíz. Londonból jelentik: A brazíliai Arrasua vidékén pusztító árvíz hatezer embert tett hajléktalanná. Az árvíz következtében a püspöki palota, szállodák és iskolaépületek egész sora omlott be.

— Azország összes egyeteméből kizárják azokat a diákokat, akik Olaszországban kompromittáltak az országot. Bukarestből jelentik: Megírta már az Uj Kelet, hogy a kormány a nagyváradi és kolozsvári rombolások után betiltotta az összes diákgyűléseket, nyilvános manifesztációkat, valamint a diákbálok megtartását. A kormányrendelet kapcsán, a bukaresti egyetem tanácsa tegnap este ülést tartott, amelyen a közoktatásügyi miniszterium rendeletét tudomásul vette. Ismeretes, hogy az Olaszországba kiküldött román diákok, akik a fascista diákszervezet Rómában tartott kongresszusán vettek részt, büntetőtörvénykönyvbe ütköző cselekedetekkel vontak magukra az olasz hatóságok figyelmét. Hír szerint, a diákok egyike egy ottani zsidó ékszerkereskedőtől egy nagyértékű gyöngygyakékot lopott el, a diákok másik csoportja pedig szállodai szamláját hagyta rendezetlenül. A tegnapi egyetemi tanács elhatározta, hogy ezeket a diákokat az ország összes egyeteméről kizárja. A diákoknak azt a kérését, hogy a nagyváradi zavargások miatt az egyetemi tanács hatáskörében kirótt büntetéseket engedjék el, az egyetem tanácsa nem találta teljesíthetőnek.

— A genfi diákszövetség a diákvargások ellen. Genfből jelentik: A genfi egyetemi hallgatók egyesülete vasárnap nagygyűlést tartott. A gyűlésen szóba kerültek a nagyváradi események is, amelyeket a genfi szövetség a leghatározottabban elítélt. Az egyesület elhatározta, hogy magatartásukért megírja a romániai diákokat és felkéri a nemzetközi diákszövetséget, hogy ezt a határozatot a román diákszövetséghez eljuttassa.

— Jogerősen halálra ítélték egy apagyilkos fiút, anyját pedig tizenöt évi fegyházra ítélték. Budapestről jelentik: A Kuria ma ítéltetett Pap Florián és anyja ügyében. Pap Floriánt a törvényszék halálra ítélt, mert anyját meggyilkolta. A Kuria Pap Florián halálos ítéletét a mai tárgyaláson helybenhagyta. Papné pedig bűnpártolásért 15 évi fegyházra ítélt. A halálos ítélet jogerős. Pap Florián ügyvédje kegyelmi kérvényt nyújtott be a kormányzóhoz.

— Az egészségügyi miniszterium klmutatása az ország területén levő járványos megbetegedésekről. Az egészségügyi miniszterium jelentést adott ki a járványok jelenlegi helyzetéről. A jelentés szerint, az egész országban 29 tifusz, 1784 skarlát, 119 difteritisz, 741 tifusz, 21 vérhas, 20 spanyolnátha, 192 szarvmarhut, 144 (régibbi korú) gyermekparalízis és 1 nyakszirtemegmeregvedési eset van kezelés alatt.

— Az egységügyi miniszterium klmutatása az ország területén levő járványos megbetegedésekről. Az egészségügyi miniszterium jelentést adott ki a járványok jelenlegi helyzetéről. A jelentés szerint, az egész országban 29 tifusz, 1784 skarlát, 119 difteritisz, 741 tifusz, 21 vérhas, 20 spanyolnátha, 192 szarvmarhut, 144 (régibbi korú) gyermekparalízis és 1 nyakszirtemegmeregvedési eset van kezelés alatt.

— Az egységügyi miniszterium klmutatása az ország területén levő járványos megbetegedésekről. Az egészségügyi miniszterium jelentést adott ki a járványok jelenlegi helyzetéről. A jelentés szerint, az egész országban 29 tifusz, 1784 skarlát, 119 difteritisz, 741 tifusz, 21 vérhas, 20 spanyolnátha, 192 szarvmarhut, 144 (régibbi korú) gyermekparalízis és 1 nyakszirtemegmeregvedési eset van kezelés alatt.

— Az egységügyi miniszterium klmutatása az ország területén levő járványos megbetegedésekről. Az egészségügyi miniszterium jelentést adott ki a járványok jelenlegi helyzetéről. A jelentés szerint, az egész országban 29 tifusz, 1784 skarlát, 119 difteritisz, 741 tifusz, 21 vérhas, 20 spanyolnátha, 192 szarvmarhut, 144 (régibbi korú) gyermekparalízis és 1 nyakszirtemegmeregvedési eset van kezelés alatt.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg **FISCHER ALBERT** butoráruházát
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

— Eljegyzés. Somes-Uleac és Tihau, jegyvesztés helyett.

— A valorizációs vitája a Budapesti Valorizációs Szabó képviselő szövegében a valorizációs vitában nem kis jegyzőkönyv se kapnak, hanem a hadikölcsön aranykoronát kell megoldásukra kell keresni. A nére elfogadják.

— Hinderbuntné. Bécs. Stresemannal a borkor. köztárs. togatni a július bert-ünnepsége.

— Eltemetési. tergomból jelen zilikából ma el Róth veszpr Kohl Medárd p.

— A panama. vanaól jelent gresszuson teg után Coolidge, a reg detektiv kongresszust, a hingtonba. A k tanácskozásait, Rutstamento k tották meg. Tiz leróter a pl nyilvánosaknak.

— Kormányh. szeskiűvés. Bol lentik: Boliviáb társra irányuló deztek fel. A s tatott és elítelt szánűzetésre it tési helyükre d.

— A rendőrs. az üzletek záró számos panasz rindörprefektur akik a vasárna arra kényszer hogy nap-nap u gozzanak főnök dörprefektus r rendőrtisztviselő ellenőrizték a z esetleg: vétsé fektessenek fel.

— A szurkáló. jelentik: A váro izgalomban tartt aki eddig az uc járó fiatal leány. A detektivek r nyomoznak utá hogy a szurkáló.

— Az Unió k fogásolja a fra nyújtandó kölcs titk: Az Unió k tészett a nagy a hez, amelyekbe ezentul nem kif vállalatoknak n A körlevél szer seket ugyanogy a más államoké sel feloldótt a lyet három évv a francia magán Franciaország v borus tartozását.

• Antiptyis. Több mint 5000 képes ember igaz ta aó Oláh Karo ur. Engedelyezve segűgyi Miniszter gyar szabadalom terjesztő füzetet l Osvá h gyógysze

Eljegyzés. Goldenberg Terike Somes-Uleac és Dr. Weitzner Adolf Tihau, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

A valorizációs javaslat folytatásos vitája a magyar képviselőházban. Budapestről jelentik: A képviselőházban a valorizációs javaslatról a mai ülésen Szabó István egységességi képviselő szólott hozzá, kijelentve, hogy a valorizációs javaslat mai formájában nem helyes. A hadikölcsönök kis jegyzőkönyveit ugyszólván semmit se kapnak, ha az ezerkoronás névértékű hadikölcsönök után csak 6-10 aranykoronát fizet nekik vissza az állam. A hadikölcsönkötvények kérdésének megoldását a valorizáción kívül kell keresni. A javaslatot ennek ellenére elfogadják.

Hindenburg a bécsi Schubert-ünnepségen. Bécsből jelentik: Hír szerint, Stressemannal együtt Hindenburg tábornok, köztársasági elnök is el fog látogatni a júliusban rendezendő Schubert-ünnepségekre.

Eltemették Kollár Medárdot. Esztergomból jelentik: Az esztergomi bazilikából ma nagy pompával temették el Róth veszprémi püspök segédletével Kollár Medárd püspököt.

A panamerikai kongresszus. Havannából jelentik: A panamerikai kongresszuson tegnap elhangzott beszéde után Coolidge, az Unió elnöke, egy sereg detektív kíséretében elhagyta a kongresszust, hogy visszatérjen Washingtonba. A kongresszus ma folytatta tanácskozásait, amelyek elnökevé Rutstamento kubai delegátust választották meg. Tizenöt szavazattal őt elítélték a plenáris Bizottság üléseit nyilvánosaknak deklarálta.

Kormánybuktatásra irányuló összeesküvés Bolíviában. Lupasból jelentik: Bolíviában egy kormánybuktatásra irányuló nagy összeesküvést fedeztek fel. A statáriális uton letartóztatott és elítélt összeesküvő vezéreket száműzésre ítélték s már is száműzési helyükre deportálták őket.

A rendőrség szigorúan ellenőrzi az üzletek záróját. Az utóbbi időben számos panasz érkezett a kolozsvári rendőrprefektúrára a kereskedők ellen, akik a vasárnapi munkaszünet miatt arra kényszerítik, alkalmazottaikat hogy nap-nap után záróra után is dolgozzanak főnökeik üzletében. A rendőrprefektus utasította az alárendelt rendőrtisztviselőket, hogy szigorúan ellenőrizzék a zárórák betartását s az esetleges vétségekről jegyzőkönyvet fektessenek fel.

A szurkáló fantom. Bridgeportból jelentik: A város lakosságát állandóan izgalomban tartja egy álarcos ember, aki eddig az uccán negyvehét egvedül járó fiatal leányt sebesített meg törrel. A detektívek katonasággal karöltve nyomoznak utána s az a feltevésük, hogy a szurkáló fantom őrlt.

Az Unió kormánya már nem kifogásolja a francia iparvállalatoknak nyújtandó kölcsönt. Newyorkból jelentik: Az Unió kormánya körlevelet intézett a nagy amerikai pénzintézetekhez, amelyekben hangsúlyozza, hogy ezentul nem kifogásolja a francia iparvállalatoknak nyújtandó kölcsönöket. A körlevél szerint, a francia hitelkéréseket ugyanúgy kell elbírálni, mint a más államokét. Fazzel az intézkedéssel feloldódott az amerikai zárlat, melyet három évvel ezelőtt rendeltek el a francia magánkölcsönökre azért, mert Franciaország vonakodott rendezni háborús tartozását.

Antiptyisin tudóbjaj elleni szer. Több mint 5000 gyógyult s már munka képes ember igazolja biztos sikerét. Feltaláló Oláh Karoly nagyenyeci plébános ur. Engedélyezve a Román Közegészségügyi Miniszteriumtól 19375/1924. Magyar szabadalom 64078-1914. Ismeretterjesztő füzetet küld az egyedüli készítő Osvá h gyógyszerész Targu-Mures.

Közgazdaság

A pénzügyminiszter az adózó jövedelmek óvatos megállapítására inti a kivetőbizottságokat

Milyen elvek szerint fogják a kereskedők, iparosok, bankok, vállalatok és szabadfoglalkozásuk adóját megállapítani

(Cluj-Kolozsvár, január 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma érkezett meg Kolozsvárra a pénzügyminisztérium körrendelete, amely az adókivető bizottság működésének módozatait ismerteti a pénzügyigazgatóságokkal. A rendelet értelmében az összeírás alatt álló ingatlanok adómegállapítási munkálatait február második felében fogják befejezni. Ezen munkálatokat megelőzi a kereskedelmi és iparvállalatok illetve a kereskedők és iparosok és szabad foglalkozásuk kereseti és globális adójának megállapítása. Ebben a tekintetben a kivető bizottságok kötelesek az üzleti könyveket figyelembe venni. Ott, ahol nincsenek üzleti könyvek, vagy azokat nem vezették rendszeren, más cégekkel való összehasonlítás, illetve becslés, vagy pedig a forgalmi adó alapján fogják az adót kivetni, ha az megállapítható.

A nagyvállalatok megadóztatásánál, különösen pedig a részvénytársaságoknál a jövedelem megállapításának legfontosabb alapja a mérleg. Tekintettel azonban arra, hogy minden vállalat kereskedelmi mérlege nem azonos a kincstári mérleggel, amelyben az amortizációk, tartalékolások, leírások és más hasonló jellegű tételek törvényesen li-

mitálva vannak viszont a vállalatok a kereskedelmi mérleget mutatják be az adóvallomásnál, a bizottságoknak felül kell vizsgálniok a vállalati könyveket is.

A kisiparosok megadóztatását a legnagyobb gondossággal kell eszközölni. Ezeknél nemcsak a reális jövedelmet nehéz megállapítani, minthogy nincsenek könyvvezetésre kötelezve, hanem a jövedelem összege az év szeirnt igen változó szokott lenni és így a becslés alapján megállapított adó, ha nincs kellően mérlegelve, sokszor igazságtalan lehet. Az általános irányelv tehát az, hogy az adó alá eső jövedelem nagyságát a legnagyobb óvatossággal kell megállapítani. Ez az elv egyébként a többi adó kategóriákra is vonatkozik, különösen pedig a szabadfoglalkozásukra.

A globális adó megállapításánál figyelembe kell venni a lelek vállomását, elemi adót és a kincstár megállapításait, amelyek a vállomás ellenőrzésére vonatkoznak, különösen az ingóvagyonból származó jövedelmek tekintetében, amelyek nem szerepelnek könyvekben. Ugy az állami, mint a magánalkalmazottaknál be kell kérni az egyes tisztviselők fizetésére vonatkozó kiutatót is.

Aruiány miatt beszüntettek több tehervonati járatot. Bukarestből jelentik: Az új vasuti teherjárás tárgyalása az alábbiak szerint alakult. A CFR vezérigazgatósága nem hajlandó hozaralni a gazdasági élet követeléseit és az amugyis túl drága áruszállítást még jobban megdrágítja. Ezzel párhuzamosan az államvállalatok vezérigazgatósága beszüntette a 4325-26, 4337-3402 és a 4329-30 számú tehervonati járatokat, mert nincs mit szállítaniok. Hír szerint a CFR újabb teherjáratok beszüntetését is tervezi. Az új vasuti tarifa tárgyalása során egyébként legutóbb a tégl- és cseréparuk, valamint az ásványvízek díjtételeit állapították meg. Az érdekltek jelenlévő képviselői ezutal is kijelentették, hogy az új tarifa tulságosan megdrágítja a tehercikkék szállítását.

Az angol-amerikai tőke Ausztria útján akarja Kelet-Európa finanszírozni. Bécsből jelentik: Tudvalevő, hogy az osztrák kormány 100.000 dolláros kölcsönt akar felvenni és ebben az irányban már informatív tárgyalásokat folytat a Morgan-cég párisi és genfi képviselőivel. A kölcsön perktuálása körülbelül február végére várható, miután az amerikai szenátus megszavazta a háborúban lefoglalt osztrák vagyonok fe-

szabadításához, illetve a likvidálással okozott károk megtérítéséhez. Meg nem erősített hírek szerint más pénzcsoportok is érdeklődnek az osztrák kölcsön iránt, így a newyorki National City Corporation és a londoni Schröder-bank. Ugy az angol-amerikai pénzcsoportok az osztrák nagybankok után nagy tranzakciókat terveznek leonyolítani Csehszlovákiában és a Balkánon.

Nem tartottak értekezletet az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. belételei. Szerdán este hat óra tájban mintegy 50-60 főnyi közönség gyülekezett a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara előcsarnokában, az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. betétese és hitelezői ugyanis a legutóbbi értekezlet határozata szerint mára vártak a kiküldött nyolcas bizottság újabb jelentését az intézet ügyeinek rendezésével megbízott ideiglenes vezetőséggel folytatott kieltigéti tárgyalásokról. Tekintettel arra, hogy ez a kérdés ma már kizárólag a szanalási akcióban résztvevő bankok és az Egyesült Bank igazgató-

sága között folyó tárgyalásokon fordul meg, a betétesek által kiküldött bizottságnak ezidőszent még semmi jelenteni valója nincs. Epen ezért a mára kitűzött értekezlet elmaradt, amiről azonban elfelejtették az érdekelteket előzetesen értesíteni.

Mégis monopolizálni fogják a gabonakereskedelmet. Bukarestből jelentik: A gabona-standardizálási törvényjavaslat, amely tudvalevőleg elsőnek kerül a megnyitló parlament elé, — a lapok szerint — már teljesen elkészült és annak szövegét most szétküldték a mezőgazdasági és kereskedelmi kamaráknak véleményezés végett. A javaslat célja tudvalevőleg az, hogy a nemzetközileg elfogadott típusokat vezesse be a román gabonakereskedelemben is. Egyelőre csak az exportra szánt buza, zab és rozs standardizálásáról van szó, míg a többi gabonaféléket később fogják hivatalosan osztályozni. Mihelyt a törvény életbe lép, nem lesz lehet gabonát exportálni a gabona minőségi osztályát igazoló okirat nélkül. Az osztályozást megynként fogják erre hivatott szervek után végezni. Az osztályozás alapján exportra megfelelőnek tartott gabonaműveket maga az állam össze fogja vásárolni és egyedül kivinni. Ennek a tranzakciónak a lebonyolítására a komercijalizálási törvény alapján részvénytársaság fog alakulni az állam, a mezőgazdasági és kereskedelmi kamarák részvételével, míg az alaptőke egyrészt nyilvános aláírásra fogják bocsátani. Lapzártakor hivatalosan jelentik, hogy a gabona standardizálásáról szóló törvényjavaslatnak a lapokban megjelent szövege nem hiteles. A javaslat még nincs készen és még tárgyalások folynak annak végleges elkészítéséről.

Mo e 92 és Port ble PEMINGTON Mo jet 92 és Portable a világ legjobb irógépe! Reve z Ernő, Targu-Mures. Kérjen ajánlatot!

Friss norvégiai Csukamájolaj

már megérkezett. Teljesen tisztelen és szagtalan, csaknem olyan, mint a sardínia olaj. 1 üveg ára 50 lei. 4 üveg rendelésnél a portót nem számítjuk fel. Leírást ingyen és bérmentve küldünk, ha egy lev. Japón pontos címét közli. Főraktár: Dr. Biró gyógyszerész, Cluj

LEGJOBB A KOZISMERT BELDI kézfimító Puhát, tenért, finom! KAPHATÓ MINDENÜTT. FORAKTAR: EMKE DROGERIA Cluj-Kolozsvár

Tőzsde

Mint hogy a Banca Nacionala beszüntette a devizaeladást, a piac élénk kereslet mellett megszilárdult

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyrtas	Zárlat						
Zürich	3135-40	—	—	490	3135	1101750	13671	65040	19260
Newyork	162 1/2, 62 1/2	51912 1/2	51907 1/2	2544	162.0	57185	7.960	3375	—
London	793 1/2-94	2531	2531	—	792	278850	3460	16470	48768
Páris	640-65	203925	2041	—	—	224875	278950	13272	39287
Milano	865-87	2746	2745	13450	861	302 1/2	3.51	17830	529
Prága	481-82	1538	153850	—	482	1694 1/2	2103	—	2960
Budapest	3890-85	9075	9075	—	2840	—	124 7	58020	—
Belgrád	—	91.875	914	—	288	1007	124 12	5945	47625
Bukarest	—	321	321	1570	—	3250	438	20 7	62
Varsó	—	5815	5815	—	1850	6420	7958	37870	—
Bécs	2283-90	7312 1/2	7315	—	2290	8057	—	47565	—
Berlin	3875-80	12365 1/2	12365	—	638	13625	16904	80440	—

Száz lei árfolyama: Zürich (uto) 000 Páris 1570 Budapest 35250 Bécs 438 Prága 2087.

Figyelme! ALBERT eg. Ferd. 61 Uj Kelet-ben

VIITORUL

HOZOMANYSÉGÉLYZŐ BETÉTI TARSASAG

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 4

Hozományt kapnak hölgyek és urak, akik házassági akarnak, ha inézetünkkel meg-állapodást kötnek

Fizetünk I-ső osztályban 100.000 lei készpénzt, vagy adunk teljes konyha-, háló- és ebédlőberendezést 120.000 lei értékben II-ik osztályban 70.000 lei készpénzt, vagy adunk teljes konyha-, háló- és ebédlőberendezést 80.000 lei értékben. III-ik osztályban 40.000 lei készpénzt, vagy adunk teljes konyha- és hálóberendezést 50.000 lei értékben.

Legkisebb díjak és legelőnyösebb feltételek!

Keresünk óvadékképes képviselőket az ország minden városában havi fizetés mellett

Színház - Művészet

Egy ritka vendég Kolozsváron.
A legjobb japán énekes Hatsua Yuasa nagy európai turnéja alkalmával itt Kolozsváron is tart egy állomást és a Román Operában egyetlen egy estén hét-főn, január 23-án fog énekelni. Rendkívül estélyi lesz ez, amit a töm-ges jegyelo-vétel bizonyít a legjobban

Magyar Színház műsora
Csütörtök: A levél. (Büntügyi dráma) újdonság, először. A Budapesti Víg-színház óriási sikerű újdonsága. Poór Lili, Táray Ferenc. Premiere bérlet 25 szám. Sorozatszám: 189.
Péntek: A levél. (2-szor. Napi bérlet 26 szám. A. Sorozatszám: 190.
Szombat d. u. 3 1/2-kor: Cyrano de Bergerac. (Husági előadás nagyon olcsó helyarakkal. Bevezető előadást tart: Márton István tanár. Sorozatszám: 191.
Szombat este 8 1/2-kor: Mersz-e Mary? (9-ed szer. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 192.)
Vasárnap d. e. fél 11-kor: A Magánalkalmazottak Szövetségének Ady-matinéja.
Vasárnap 3-kor: Mersz-e Mary? (10-szer. Rendes esti helyarakkal. Sorozatszám: 193.
Vasárnap 6 1/2-kor: A levél. (Újdonság 3-adszor. Napi bérlet 26 szám. B. Sorozatszám: 194.
Vasárnap 8 1/2-kor: Mersz-e Mary? (11-ed szer. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 195.
Hétfő: Mersz-e Mary? (12-ed szer. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 196.)

Vasárnap
Éjféltől 22-én, d. e. fél 11 óráig

ADY

matine

a magyar színházban.

Nagyszerű műsor. — **Tabéry Géza** mutatja **Adyt**. A költő szíleit, Ady Lóránt és nem is részvesznek az ünnepeken. — Jgyek várhatók a magyar színház pénztáránál

A Színházi iroda közleménye:

Ma este: A Levél premijere. Érdekes estély lesz ma a Magyar színházban. A londoni színházi évad nagy büntügyi szenzációját, a misztikus és izgalmas „Levél” című újdonságot fogják gondos és ambiciózus előkészületek után bemutatni. A Levél filmpergősszerű gyorsasággal elevenít meg a malajok szigetén egy titokzatos büntügyi történetét s elejétől végig valósággal lenyűgözi a nézők érdeklődését. Budapestben a Víg-színházban adták a Levél-t a Lengyel Menyhért fordításában óriási sikerrel. A Levél-nek holnap este lesz a második és vasárnap este 6 és fél óráig a harmadik előadása. Főszereplők: Poór Lili, Pétróczi Alice, Laczkó Aranka, Janovics Jenő, Kenényi László, Hoykó Ferenc, Mihályffy László, Tóth Elek.

Szombattól ismét minden este: Mersz-e Mary? A Levél csütörtök és péntek esti előadása megszakítja a diadalmas sikerű Mersz-e Mary sorozatos előadásait. Szombattól kezdve azonban ismét minden este ezt a pazar látványosságot nyújtó angol operett-revüt adják. Sőt vasárnap kétszer is színre-

kerül a Mersz-e Mary? Délután 3 óra-
kor és este háromnegyed kilenckor. A
Mersz-e Mary összes előadásait bér-
letszűnetben tartják meg, ami azt je-
lentí, hogy az összes páholyok és
zsöllyeszek is a nem bérli közönség
rendelkezésére állanak.

Lehár: Végre egyedül. A Mersz-e
Mary? óriási sikere és sorozatos elő-
adásai időt adnak az énekes személy-
zetnek arra, hogy elkészüljön egy ra-
gyogó Lehár-reprízre. Lehár Ferenc
legszébb zenéjű, letehetősebb ope-
rettjét, Végre egyedül-t fogják leg-
közelebb színpadra hozni.

Téli fűtésre

1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt
750 lejért házhoz szállít

FISCHER

Str. Enescu (v. Gyuragvár-u.) 15

ENZYMALT

Ezen készítmény használata által a kenyérsütés lényegesen egyszerűbbé, gyorsabbá és takarékosabbá válik. A kenyér egy harmadával nagyobb lesz, mint ezen szer használata nélkül és frissességét a süteménynek napokon át megőrzi.

Kapható fűszer- és lisztüzletekben, valamint a Bürger gyárak vegyeszeti osztályánál Targu-Muresen.

Helyi képviselők az ország minden részében felvétetnek.

UI ÉKSZERÜZLET

FENYŐ HERMANN

óra és ékszer üzlet

Cluj, Piata Unirii 23

Dus raktár a legmodernebb óra ékszer és dísz tárgyakban.

Szóló kiszolgálásért a cég rég jó hírneve

TELJES GARANCIÁT NYUJT.

Viktoria

(Cégtulajdonos: FISCHER RUDOLF)

butoraktár

Cal. Regele Ferdinand 40. sz. alól átköltözött Str. Reg. Marin 9. sz. alá, saját házába. Az átköltözéssel kapcsolatosan az összes raktáron levő áruk mélyen leszállított áron szerezhetők be.

Telefon: 7-39.

RÖTT

cipésznei Szep-utca 2. szám alatt készítenek a legújabb divatu

cipő különlegességek

Már megint!

készült az Iglodi Iparos Jeschiva műlász-talosságában

nagy meczieh

egy féltett oszlop gyöngvécses hálószoba szivalaku tükörre ára 28.000 Lei. Gyönyörű lávany, érdemes megtekinteni! Komoly-szándékú vevőknek és ügynököknek meg-terítjük a vasúti költség felét.

Cím: **ATELIER DE TAPLRIE „TORA IM DERECH EREZ”**
Iglod (jud. Someş.)

Mindenütt kaphatók!

URSUSEXTRA

világos és

HERKULES

dupla maláta barna

kolozsvári sörkülönlegességek

URSUS-CZELL sörfőzde
Kolozsvár (Monostor)

KULTUREMBERNEK

mindennapi szükséglet a jó könyv!

Az Uj Kelet könyvostálya az alábbi jó könyveket ajánlja:

Kassák Lajos: Egy ember élete III-III. köt. 459
La Fontaine: Mesék (dizskiadás) 748
Toiszoj: Kozákok 238
Pünkösti Andor; Barca Beita a szeretőm 100
Dr. Hollós: Bucsum a sárga háztól 136
Dumas: A kaméliás hölgy 170
Hermann Bang: Reményvesztett nemzedék . . . 170
Makkai Sándor: Ördögsekér 401

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

1 öl tüzifa

II. oszt. hasábos 4 m³, tüzelésre kitűnően alkalmas, házhozszállítva

950 Lei

II. oszt. bükk és tölgy felaprítva, házhozszállítva 100 kgr.-leat 79 lei. I. oszt. bükk hasábos és hántottfa ugy aprított, mint II. oszt. tüzelésre a legelőnyösebb áron kapható

KRAUSZ VICTOR, Str. CHISTEU 1-3 Telefon: 423

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej Legkisebb apróhirdetés 50 lej Állatkeresőknek 30 százalék kedvezmény Apróhirdetések díja előre fizetendő Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuta (voit Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

füvegcsiszoló és tükörgyár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újra fonsorozása

Reumás betegek figyelembe! **ATRA** kószá kapható a leix-ürdői metzőnél.

Fűszerkereskedő segídet keres Brecher Markus fűszerkereskedés, B-s-trița. 383.

Uj Kelet könyvostályának könyvjegyzéke

Zsidótárgy könyvek

S. L. Agnon: És a meggömbödt kiegészítő . . . 40
S. Alechem: Leégett nemese 39
Bin Gorion: József és testvérei 39
Fényes Samu: Jiddi első változása 59
Giszkaia János: Titok 15
Koczér Ilés: Golem ember akar lenni . . . 15
Max Nordau: Dr. Kohn 50
Zengő Hárfa (Antologia) 30
Kabbalisták és csodátevők 30
Biro Lajos: A zsidók u ja 35

MEGJELENT

Tibor Dénes uj könyve

??

MIÉRT

Vádrat a háboru borzalmairól, zsidó katonák hősiességéről, novellák, riportok, élmények. Abel Pann és Guncser művészi címlapjával.

Erdős Renée könyvei

Santerra bíboros, két kötet L 340.—
Ösök és ivadékok
Az uj sarj, 2 kötet L 340.—
Az élet királynője 2 kötet L 408.—
Berekesszött utak L 340.—

Teano Amaryll egyszerű élete

A hárfás L 170.—
A herceg L 153.—
A mezzeien táncos L 238.—
Nyírfaerdő L 163.20
Egy szerelmes nyár története L 136.—
Assisibél zsoldos L 51.—
Rónai levelek L 190.40
Nagy sikoly, 2 köt. kb L 300.—
Aranyveder L 102.—
Egy perccel alkonyat előtt L 51.—
Rónai napló L 136.—
Lavinia Tanin házassága 2 kötet L 408.—

Veszek házakat Németországban, főleg Berlinben „Schwartzkauf” megáradása is Mór Romóczy szállítási vállalat Cluj pályaudvarral szemben. Telefon: 864. Sürgőnyalm: „Probrate”.

SZERKESZT
Cluj, Str
Ejjei tel
ELŐFIZETES
Egész évr
reievre
Negyedév
Egy hó a .
XI. évfoly
1928. ja
50
A
Az elmu
bukott me
oldali szel
nyilvánul
tán, mosi
hulláznik
oldali tábo
német kat
palotaforra
re, Marx k
lehetősege
lyek igen
metország
alakítására
már régebb
vei, akik r
a kormány
egyszerű
kancellár i
a másik ko
cionalisták
hez minde
Marx által
párt bizony
jellegű és t
rossz katho
nak képvis
munkássá
Ez a ba
fronton is
litékaja ell
wald, volt
alelnöke in
oldali elha
lapnak kije
götte álló
is együtt m
mert a mi
nem hajla
be fogja n
nökségről.
A másik
katholikus
lője helyez
kancellárral
lésen. Marx
serelmezi,
rodalmi gy
parlament
olyan körö
lyek ma m
ció tájajka
centrum pr
csak azért
ba, hogy jó
mánypártba
szonó a m
meg számb
A minisz
menti elnö
mellett Im
ki, hogy a
ben az aris
leesebbkörü
a kancellár
gerwalddal
zotijával sz
jobboldali
tekinthető.
többen sürg
alakítását,
megoldás i
gyűlésben r
centrum pr
hogy ezt a
tartani.
Különöse
kancellártól
intézett leve
jelentést tel